*І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...*
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 191. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 14-го ЖОВТНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 14, 1966 No. 191. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 13 жовтня 1966

В АМЕРИЦІ

НАЙВИЩИЙ СУД ЗДА відмовився розглядати апеляцію атеїстів із стейту Меріленд, які домагалися, щоб Найвищий Суд визнав звільнення від оподаткування Церков за незгідне з Конституцією ЗДА, бо в цій країні Церква є відділена від Держави. Між тими, які вносили скаргу до Найвищого Суду була Меселін Моррей О'Гер, яка недавно виграла була скаргу в справі спільної молитви в публічних школах, бо Найвищий Суд вирішив, що спільна молитва в публічній школі незгідна з Конституцією. Суд не хотів розглядати цієї справи, з чого виходить, що всі судді уважають, що звільнення від оподаткування Церкви є згідне з Конституцією.

ОРВІЛЛ Л. ФРІМЕН, секретар рільництва, передбачає, що цього року фармери голосуватимуть на демократичних кандидатів, бо прибутки фармерів в цьому році виноситимуть $16.1 більйона, а минулого року вони становили $15.7 більйона. Подібно було в 1948-му році, коли фармери допомогли виграти вибори тодішньому демократичному президентові Гаррі С. Труманові. На думку Фрімена демократичні кандидати на конґресменів і сенаторів покликуватимуться на добробут фармерів і цим способом зможуть перемогти своїх республіканських противників. Пересічний прибуток однієї фарми виносить в цьому році $4.900, а в 1965-му році він становив $4.785.

ОПИТУВАННЯ ВИЯВЛЯЮТЬ, що більшість американців є проти того, щоб американські збройні сили залишили В'єтнам. Ці опитування переводила агенція Луїса Гарріса. Вона поставила три запити. 62 відсотки опитуваних заявили, що вони не будуть голосувати на тих кандидатів, які домагаються, щоб ЗДА залишили В'єтнам. 71 відсоток опитуваних заявляють, що вони віддадуть свої голоси на тих кандидатів, які є за контролю цін і заробітних платень, щоб поборювати інфляцію. 69 відсотків опитуваних хочуть таких членів Конґресу, які вважатимуть участь в расових заворушеннях за федеральний злочин. 46 відсотків виборців є проти збільшення допомоги для закордонних держав.

ПОСТІЙНЕ ЦІЛЕ ШТУЧНЕ СЕРЦЕ мають за рік випробовувати на теляті, — повідомляє професор Пенсильвенського університету Едейр Роджерс, який звітував на з'їзді хірургів в Сан Франціско. Але д-р Адріян Кантрович із жидівського шпиталю в Брукліні заявив, що поки можна буде постійне ціле штучне серце встановити людині, то ще треба буде чекати „багато, багато, багато років". Д-р Кантрович гадає, що для продукції цілого штучного серця треба більше грошей, як на лет до місяця. Але теоретично можна випродукувати таке штучне серце для людини, — кажуть фахівці.

11-ГО ЖОВТНЯ В ДВОХ МІСЦЕВОСТЯХ люди бачили літаючий предмет, який мір би літаючою тарілкою. Сержант поліції Бен Томпсон у Венекве, Н. Дж., 25 миль на південний захід, від Нюарку, бачив ясний предмет в повітрі над водним резервуаром, де він затримався на короткий час і пізніше завернув та зник. Предмет був такий ясний, що сержант не міг на нього дивитися, і він зник в повітрі, не зближаючося до обрію. Подібне явище в повітрі бачили поліцисти в околиці П'єр в Південній Дакоті, не знаючи, що це могло бути.

У СВІТІ

ЙОРДАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ГУССЕЙН ЗАЯВИВ, що коли б Ізраїль заатакував Сирію, то Йорданія заатакує з другого боку Ізраїль. Однак водночас король Гуссейн висловив найбільше стурбування з приводу незгоди в арабському світі й недвозначно натаврував верховодницькі амбіції єгипетського президента Гамаля Абделя Насера, який все ще тримає на території Ємену 50.000 свого війська. Єгипет підтримує ліві совєтофільські режими в Сирії й Іраку та перетворив Ємен на свого сателіта — проти чого є Савді Арабія, Йорданія і Ливан та з північно-африканських держав Лібія і Туніся.

У КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ Є КРУГЛО 170 ЄПИСКОПІВ, архиєпископів і кардиналів віком понад 75 років. У зв'язку з закликом Папи Павла VI, щоб спархіяльні владики зрікалися, коли переступили 75 рік життя, Папа прийняв резиґнацію 75-літнього еспанського кардинала Анжеля Геррери, єпископа Малаґи, але не прийняв резиґнації нюйоркського архиєпископа, кардинала Спелмана й архиєпископа з Больонії, кардинала Джіякомо Лекарта. Зрештою, в самій Італії з-посеред 240 спархіяльних владик 85 мають від 75 до 90 років життя.

У КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЇ РОЗПОЧАЛИ ВЕСТИ „культ особи" не тільки Мао Тсе-тунґа, але й військового міністра Ліна Піяо. Дотепер прославляли його офіційно тільки, як „близького співробітника" Мао Тсе-тунґа, тепер почали вже кадити йому публічно, як „видатному мужеві", що приймає самостійно поважні рішення. Загально вважають Ліна Піяо за найповажнішого кандидата на наступника Мао Тсе-тунґа на становищі фактичного диктатора Комуністичного Китаю.

НА КОНФЕРЕНЦІЇ СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗДОРОВ'Я У ЖЕНЕВІ РІШЕНО ставити боротьбу проти наркотиків на одну дошку з боротьбою проти алькоголізму. Ця організація є автономною агенцією Об'єднаних націй. Прийнято постанову проти того, щоб цією проблемою займалися тільки поліція і суди, бо найбільш покликаними до боротьби в цій ділянці є лікарі, психіятри, педагоги, духовники і суспільно-харитативні діячі.

У СТОЛИЦІ ШВЕЦІЇ СТОКГОЛЬМІ 1.200 ВЧИТЕЛІВ І ПРОФЕСОРІВ ПРОГОЛОСИЛИ страйк на знак протесту проти продовження на один тиждень академічного року й скорочення професорам на 2 тижні платних ферій. Між страйкуючими є також дружина прем'єра Таґе Ерляндера, вчителька хемії в одній з середніх шкіл Стокгольму.

ПІВДЕННО-КОРЕЙСЬКИЙ НИЩІЛЬНИК ПЕРЕХОПИВ північно-корейський 40-тонновий висадний човен, який нічию з 10 на 11 цього місяця намагався тихо приплисти до узбережжя Південної Кореї за яких 20 миль на південь від здемілітаризованої зони і висадити там своїх шпигунів та терористів. Коли південно-корейський нищільник дав знак тому кораблеві, щоб він зупинився, корейські комуністи відповіли стрілами та намагалися втекти. Погоня і стріляння тривали три години й закінчились затопленням комуністичного судна разом з цілою його залогою. На поверхні залишився тільки порожній гумовий рятунковий човен.

ОДНОДУМЦІ ... ЩОДО КОЛЮМБА

Губернатор Нелсон Рокефеллер (зліва) та його дружина можуть належати до іншої партії, ніж сенатор Роберт Кеннеді, але в День Колюмба вони разом дружньо сиділи й розмовляли на прийнятті в готелі Волдорф-Асторіє.

Президент підтримував кандидатуру О'Коннора і взяв участь в Параді Колюмба в Ню Йорку

Ню Йорк. — Президент Джансон в дні 12-го жовтня вів виборчу кампанію в користь демократичного кандидата на губернатора Френка Д. О'Коннора, який кандидує проти республіканця Рокефеллера та був присутній на прийнятті в пошану Колюмба, яке влаштували американці італійського походження в готелі Джордж в Брукліні. Президент прилетів на летовище Ллойда Бенетта в Брукліні, де його привітав О'Коннор та інші демократичні достойники, між якими був і сенатор Роберт Ф. Кеннеді. Президент їхав разом із О'Коннором у відкритому авті вулицями міста, де його вітали тисячі людей. Він промовляв в кількох місцях в Брукліні, Ню Йорку і на острові Стейтен. Поліція оцінює, що Президента вітали на вулицях маси осіб, число яких виносило коло одного мільйона. З Президентом виступали з промовами і О'Коннор та сенатор Кеннеді. Коли сенатор Кеннеді згадав покійного президента Кеннеді, слухачі довго оплескували це місце з промови. Журналісти підкреслюють, що публіка довше оплескувала згадку про президента Кеннеді, як згадку про президента Джансона, якого в своїй промові називав О'Коннор. В промовах Президент гостро атакував республіканців, які „всього бояться: бояться більших мінімальних платень за годину праці, бояться допомоги шкільництву, бояться закону про охорону громадянських прав, бояться навіть власної тіні, бояться тіні поступу". На думку Президента американці в своїй більшості мали б боятися тільки республіканців. Декуди були маленькі демонстрації проти Президента, бо малі групи між масами публіки вигологошували оклики проти війни у В'єтнамі, але поліція і сама публіка не допустили демонстрантів близько до Президента.

Республіканці пропонують, щоб Конґрес збільшив старечі пенсії ще перед виборами

Вашинґтон. — Республіканські конґресмени, довідавшися, що президент Л. Б. Джансон плянує збільшити старечі пенсії з важністю від 1-го січня 1968 року, заявили, що заява Президента зроблена під час виборчої кампанії, щоб здобути голоси виборців. Республіканці домагаються, щоб Конґрес негайно діяв в цій справі і збільшив старечі пенсії ще на цій сесії. Республіканці твердять, що старечі пенсії невистарчальні для прожитку пенсіонерів, і тому прийняли резолюцію, щоб емерити негайно могли користати зі збільшених пенсій. Але демократичні конґресмени заявили, що республіканські їхні колеги спізнилися із своїм проєктом і зголошують його кілька днів перед закінченням другої сесії 89-го Конґресу, коли всі знають, що немає часу на те, щоб новий проєкт міг перейти всі законні процедури, поки його можна буде ухвалити в обидвох Палатах. Голова Палатної Комісії Способів і Засобів конґресмен Вілбур Д. Міллс заявив, що не можна переводити опитування в цій справі, коли Конґрес має десь коло 20-го жовтня закінчити сесію. Те саме сказав і спікер Палати Джан МекКормек.

Космічний корабель Аполло передаватиме „живі" світлини з космосу

Вашинґтон. — Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація повідомляє, що космічний корабель Аполло 1, який мають випустити в кружляння довкола Землі коло 15-го грудня ц. р., буде передавати просто з космосу телевізійні передачі до всіх телевізійних станцій на Землі. Ця сама Адміністрація обіцяє, що той космічний корабель в програмі Аполло,який за кілька років полетить, із астронавтами на Місяць також передаватиме телевізійні світлини безпосередньо з Місяця на Землю до всіх телевізійних станцій. Перший Аполло має вилетіти в космічну 14-денну подорож довкола Землі 15-го грудня. Це буде подібний космічний корабель до того останнього „Аполло", яким три астронавти полетять до Місяця десь перед 1970-им роком. Представник Космічної Адміністрації Джуліян Шір заявив, що плянують телевізійні „живі" передачі з космосу тому, щоб показати американському народові все те, що тільки є можливе при сьогоднішній техніці. Коли асстронавти полетять на Місяць, то телевізійні передачі з космосу будуть вже звичайною річчю.

Речник Вільного Китаю перестерігає проти угодівства супроти Пейпінґу

Об'єднані Нації. — Амбасадор Вільного Китаю, що має свій осідок на Формозі, Лію Чіґ, виступив в середу 12 ц.м. на Генеральній Асамблеї гостро проти всяких спроб замирення, роблених у відношенні до Північного В'єтнаму та Комуністичного Китаю, заявивши, що кожний акт примирливості збоку Америки й інших західніх держав є інтерпретований в столицях далекосхідніх комуністичних держав як доказ слабости і тільки підбадьорює до дальших актів агресії. Лію Чіґ покликався на заяви комунокитайських керівників, що ціллю Комуністичного Китаю не є мир, а безперервна війна. — Коли той китайський державний муж підходив до трибуни промовців, то всі комуністичні делегати демонстраційно вийшли з залі, — вони роблять це завжди для підкреслення свого „невизнавання" Китайської Республіки з її осідком на Тайвані (Формозі). Зате наступний промовець, єгипетський міністер закордонних справ Махмуд Ріяд поручав прийняття Комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй та твердив, що найпершим ступнем до замирення у В'єтнамі мусить бути припинення Америкою бомбардування Північного В'єтнаму без ніяких передумов. Він твердив також, що так званий Національний Фронт Визволення, який є політичним проводом В'єтконґу, очолює насправді „визвольний рух" в'єтнамців. Єгипетський міністер заперечував, наче б у В'єтнамі можна було осягнути мир внаслідку поширення воєнних дій.

МекНамара переводить інспекцію фронту у Південному В'єтнамі

Сайґон. — Після того, як секретар оборони Роберт МекНамара перевів в перших двох днях цього тижня довгі вечірні наради в Сайґоні з американськими й південно-в'єтнамськими цивільними і військовими лідерами, він відлетів на фронт. Першим його етапом була місцевість Фукат, де містилась головна кватира 1-ої Кавалерійської, на справді рухомо-летунської дивізії. Її командант, генерал Джан Нортон з'ясував МекНамарі останні операції тієї дивізії, наставленої на заскакування й винищування північно-в'єтнамських регулярних військових частин, що перейшли на терен Південного В'єтнаму. Він вказав, що в таких двох операціях вбито понад 700 комуністів і схоплено в полон 600. В операціях проти місцевих комуністів, себто в'єтконґу, переслухано з початком цього місяця кругло 2.500 підозрілих осіб, з яких коло 40% виявились членами повстанської армії. МекНамара обговорював з американськими генералами одну з найважливіших проблем в'єтнамської війни: яким чином забезпечити міста й села проти того, щоб не вернулась туди комуністична влада після того як її проґнали були американські війська, які проте не всилі залишати скрізь свої сильні залоги. З секретарем оборони МекНамарою об'їздять різні пункти в'єтнамського фронту голова шефів з'єднаних штабів генерал Ерл Вілер і головний командант американських військ у В'єтнамі, генерал Вільям Вестморленд.

ЗДА облегшують торгування з Совєтами і їх сателітами

Вашинґтон. — Департамент торгівлі проголосив скасування існуючих дотепер обмежень експорту до комуністичних країн щодо понад 400 різних предметів, почавши від моторів, компресорів і хемічних виробів, аж до різнородних харчів. На всі ті предмети треба було мати спеціяльний дозвіл, щоб могти продавати їх Совєтському Союзові та його сателітам. Ті обмеження існували від 1948 року, цебто початку холодної війни, що заступила союз і приязнь, існуючі між ЗДА й СССР під час Другої світової війни. Скасування обмежень стосується СССР, Мадярщини, Болгарії, Чехословаччини, Альбанії і Понголії. Щодо Польщі й Югославії, то Америка ставилась до них окремо, упривілейовано, як до таких комуністичних держав, які проявили були опозицію проти політичного й економічного верховодництва Москви. Надалі всі оті товари можна буде експортувати без попередньої згоди державних чинників. Однак, за першими коментарями, комуністичні країни будуть зацікавлені тільки в деяких отих товарах, в першу чергу у моторах і хемічних фабрикатах. Скасування отих обмежень, щоб пожвавити торгівлю ЗДА з комуністичними країнами, прийшло внаслідку виступу президента Джансона з минулої п'ятниці, який поручав кращі взаємини ЗДА із комуністичними країнами. Північна Корея, Північний В'єтнам, Комуністичний Китай і Куба не є охоплені отим останнім розпорядком.

Окружний Комітет Відділів УНС Шикаґівської Округи змагатиметься за Прапор Перемоги

Шикаго. (Вогік) — В п'ятницю вечором, 30 вересня, відбулись тут у приміщенні Союзового Дому при вулиці Вестерн Аве. наради й дискусії Відділів УНСоюзу та намітили широко начеркнений плян трирічної організаційної праці над збільшенням новими членами всіх Союзових Відділів, що належать до цієї Округи. Присутніх було 28 репрезентантів, включаючи 4 головних урядників, а саме: першого заступника головного предсідника інж. С. Куропася, головного контролера п. П. Пуцила та головних радних пані Г. Олек і п. Т. Шпікули. Наради вів і ними проводив голова Округи п. Н. Олек, а секретарював інж. Л. Боднар.

Першою точкою нарад була справа Союзової імпрези, пов'язаної з бенкетом, що має відбутись на закінчення успішної організаційної праці всіх Відділів Округи в Шикаґо, вечором 4-го грудня, на яку будуть запрошені місцеві громадські установи, а також і члени Екзекутиви Головного Уряду УНСоюзу. Ціль і мета імпрези: здобуття фондів на Катедру Українознавства, а також віддати належне признання тим Союзовим Відділовим працівникам, що виїдуть переможцями, здобуваючи призначене їх відділам відповідне число членів у цьогорічній організаційній кампанії. І цим самим допоможуть Окрузі здобути назад Прапор Перемоги Першуна, яким ця Округа була кілька років у минулому й утратила його саме на передостанній Конвенції.

(Продовження на ст. 3-ій)

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

„НОВИЙ ТЕАТР" РОЗПОЧИНАЄ НОВИЙ СЕЗОН

Ню Йорк. — Володимир Лисняк, режисер нюйоркського Нового театру повернувся з Европи і розпочав працю з своїм ансамблем у підготові до нового сезону. У своїй поїздці по Европі Лисняк, з дружиною Ларисою Кукрицькою відвідали театри в Лондоні, Копенгагені, Гамбурзі, Мюнхені, Римі, Парижі і Женеві. Ансамбль „Нового Театру" виїде з Лесі Українки „Камінним господарем" до Торонта (19 листопада), Шикаґа (24 листопада), Дітройту (26 листопада) і Рочестеру (3 грудня).

На закінчення турне театр ще повторить п'єсу в Ню Йорку 17 грудня. Новий театр вже ставив „Камінного господаря" тричі в Ню Йорку, ввівши за кожним разом деякі зміни.

Ще перед закінченням турне почнуться проби з нової п'єси, що її прем'єра відбудеться в Ню Йорку на весну 1967 року.

ЗАКІНЧУЮТЬСЯ ПРИГОТУВАННЯ ДО ВЕЛИКОЇ ВИСТАВКИ

Ню Йорк. — Головна Управа Об'єднання Мистців Українців в Америці закінчує приготування до відкриття великої 13-ої виставки об'єднання, яка відбудеться в днях 4 до 25 грудня ц. р. в галерії ЛМКлюбу в Ню Йорку. В суботу 22 жовтня від 10 ранку до 8-ої вечором будуть приймати експонати мистців. Спізнених творів Жюрі не буде розглядати. Докладніші інформації подає секретар ОМУА Богдан Василишин, 41-61 70 Ст. Вудсайд 71. Л. І. Н. Й. Тел. НІ 6-6319.

ХРИСТЯ КАРПЕВИЧ ВИСТУПИТЬ НА ТЕЛЕВІЗІЇ

Солістка Христина Карпевич з Ню Йорку виступить в найближчу неділю на телевізії. Програма, що на ній виступить співачка, називається „Тач оф Стардом". Її будуть передавати на каналі 47 о 5-ій годині по полудні в неділю 16-го жовтня. Христина Карпевич, сопран, цього року студіює оперовий спів у Ерл Роджерса та в нюйоркському Маннес Коледж оф Мюзік як стипендіянтка цієї вищої музичної школи. Там її вчать учителі співу і режисери Метрополітен Опери Студії. Влітку ц. р. Христина Карпевич студіювала з Борисом Гольдовським в Оґлбей Опера Воркшоп в Західній Вірджінії. Після повернення з Оґлбей вона одержала стипендію до Маннес Коледжу. На телевізійній програмі в неділю Христина Карпевич відспіває арію Сантуцці „Вої ло Сапете" з опери „Кавалерія Рустікана" Маскані.

Пані Карпевич відома гостям „Союзівки" зі своїх кількакратних виступів під час літніх сезонів на цій оселі Українського Народного Союзу. Вона є членом нюйоркського 450 Відділу УНС.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ПСИХІЯТРИЧНОЇ СЕКЦІЇ УЛТПА

Союзівка, Керґонксон, Н. Й. — У рамцях Осінньої традиційної зустрічі лікарів, відбудуться тут в суботу 15-го жовтня ц. р. о год. 3-ій по пол. Загальні Збори Психіятричної Секції УЛТПА.

Секцію очолює її ініціятор й основник відомий український психіятр, громадянин і пластун, директор Державного Шпиталю д-р Олег Волянський. Його співпрацівниками є д-ри: Володимир Семків, Роман Патрило, Роман Мороз, Богдан Васильків, Михайло Логаза, Роман Кузів, Всеволод Клюфас, Теодозій Самотулка, Теодозій Крупа, мед-сестра Аниса Вересюк і соціяльна працівничка Клявдія Олесницька.

Секція об'єднує около 90 українських психіятрів ЗДА й Канади й уже два рази виступала на Всеамериканських Наукових З'їздах з психіятричними доповідями. Велике значення Психіятричної Секції в тому, що в її рядах об'єдналися й мають змогу дальшого організаційного розвою українські психологи, психіятричні соціяльні працівники й медсестри. Тому Управа Секції сподівається численної участи всіх її членів на цьогорічних загальних зборах на Союзівці.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ДІВОЧА ДОЛЯ

„Великі допитливі очі — сині, карі, сірі, чорні — з цікавістю розглядають цехи. Це вчорашні випускниці середніх шкіл роблять перші кроки в житті", — розповідає О. Посудзієвська в „Молоді України" з 16 вересня.

„Скільки таких дівчат приходить у ці осінні дні на Дарницький шовковий комбінат, щоб зв'язати свою долю з фабрикою!" — вигукує кореспондентка.

Українці у вільному світі

знедолених злиденним совєтським життям, Андрій Малишко малює у своїм сонеті прийдешнє:

О, хлібе наш, ти скоро
поміж нами
Забудеш міру на півкілограми,
На копійки за чорні мозолі,
Коли твій колос, вже не
як оздоба,
Розбагатить хатину хлібороба
І короваєм ляже на столі.

З ПІСНІ СЛОВА НЕ ВИКИНЕШ

Нова книжка поета Андрія Малишка „Рута", як пише офіційна критика, „витримана в мажорних тонах". Але навіть Малишко не міг викинути, як то кажіть, з пісні слова і хоч несміливо, а згадує замучених Москвою:

Про Африку та Азію
в розмові,
Чи хлібоздачу і нові світи,
І про синів, що йшли
в бої грозові,
А дехто не вернувся
з Воркути,
Замучений, збезчещений,
в обмові...

Щоб потішити читачів,

НОВЕ ВИДАННЯ ІНСТИТУТУ ДОСЛІДІВ ВОЛИНІ

Вінніпеґ. — В серії Праць Інституту Дослідів Волині, видаваних тут за редакцією М. Л. Боровського, появилася, як число XУ-е Волиніяна, географічно - археологічна студія Антона Бужанського п. н. „Ріка Прип'ять та її допливи" (Старі водні шляхи між доріччям Чорного моря і Балтиком). Видано працю з коротким оглядом історії Полісся, накладом М. Боровського, І. Гордіюка, М. Данилюка і В. Шиприкевича. До 40-сторінкової книжки додана археологічна карта водного шляху Дніпро- Прип'ять-Буг в IX-XII віках.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class-Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Ситі і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Манільська конференція — по суті

Деякі критики політики президента Джансона охристили згоду президента Джансона взяти особисто участь v Манільській конференції сімох держав, що воюють проти комуністів у В'єтнамі, як виборчий маневр, щоб показати американським виборцям, що Уряд дійсно хоче у В'єтнамі миру і вживає всіх заходів, щоб його осягнути. Комуністи ж і західні пацифісти назвали конференцію в Манілі на Філіппінах, як блеф, як „ще один обман", який під назверхньою вивіскою шукання компромісуючої формули для замирення — насправді плянуватиме дальше поширення війни.

Застереження американських критиків не поважні. Вони не беруть на увагу сутніх проблем, що їх союзники у в'єтнамській війні мусять обміркувати й узгіднити. А ті проблеми такі важливі, що дійсно треба було скликати задля них конференцію „на вершинах". І приявність американського Президента там необхідна, щоб інші шість союзних держав мали найавторитетніше ствердження становища Америки. Наприклад: відомо, що існує поважна розбіжність між заявами різних представників ЗДА у справі можливостей замирення з комуністами у В'єтнамі, зокрема між виступом Артура Ґолдберґа на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй і заявами керівників теперішнього військового режиму у Південному В'єтнамі. Американський Уряд вже допускає участь у мирових переговорах Національного Фронту Визволення, навіть як окремого партнера, не тільки члена північнов'єтнамської делеґації, а речники уряду Південного В'єтнаму рішуче відмовляються сісти за один стіл із представниками комуністичних терористів. Існує також велика розбіжність думок між південними в'єтнамцями й американцями щодо стосованої у тій війні стратегії, а — за газетними вістками — також філіппінські, австралійські і південнокорейські військовики не поділяють американської теорії „обмежених цілей" у В'єтнамі з практикою „обмежених воєнних дій".

Отож шість союзних держав, які ведуть у В'єтнамі війну проти комуністичної аґресії, вперше дістануть змогу на Манільській конференції розглянути різнобіжності, що існують між ними в політичній і військовій ділянках щодо проблеми В'єтнаму й усієї Південної Азії. Це замало стверджувати, що всі вони за волю народів, за демократичний устрій держав та проти будь-яких форм комуністичної аґресії. Треба уточнити, на якій базі можна вести мирові переговори, як далеко можна піти на компроміс з комуністами, чи можна, наприклад, допустити їх до коаліційного „невтрального" уряду у Південному В'єтнамі за зразком Ляосу, і чи треба жадати ґарантій, що тоді комуністи не спробують — як у Ляосі — використати своє упривілейоване становище для остаточного захоплення всієї влади. Треба узгіднити, коли і як — у випадку згоди комуністів на переговори — мала б відбуватися ступнева евакуація американських і інших союзних закордонних військ з Південного В'єтнаму, чи існує взагалі можливість успішної контролі над евакуацією також північнов'єтнамських військ і чи залишені без союзної допомоги південнов'єтнамські війська зможуть справитися з В'єтконґом, позбавленим явної допомоги Північного В'єтнаму. Треба також вислухати фахівців про те, яка витвориться ситуація, коли „Фронт Визволення", наслідуючи ляоський комуністичний Патет Ляо, не захоче розв'язати своїх повстанських військових формацій і втримуватиме далі свою „приватну армію", здатну в кожній хвилині перевести комуністичний переворот. Доходять ще справи теперішньої ситуації на фронтах, ризика збройної інтервенції Пейпінґу чи Москви у випадку вмаршу до Північного В'єтнаму чи заблькування порту в Гайфонґу, економічних потреб Південного В'єтнаму, реальних можливостей здійснення постанов про економічно - культурну відбудову В'єтнаму згідно з конференцією Джансона і південнов'єтнамських лідерів на Гаваях, справа видатків на війну кожної з тамошніх союзних держав і т. д. і т. п.

Напевно є ще багато інших сутніх, ділових і преважливих питань, які займатимуть членів Манільської конференції. Тому не тільки не слід ремствувати, що вона відбудеться з участю президента Джансона, але треба радіти тією ідеєю і тією подією.

ПРИВІТАННЯ НА IX КОНҐРЕСІ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

ПРИВІТАННЯ ВІД КОНҐРЕСУ

яке виголосив проф. д-р Роман Смаль-Стоцький після вибору його на предсідника Конґресу:

Світлий Конґресе УККА!
Всечесніші Отці, Пані й Панове Делеґати!

Приймаючи Ваш вибір на Голову нашого Конґресу, я прошу прийняти мою щиру подяку. Вашим вибором Ви вшанували українську науку у вільному світі, нашу Першу Академію Наук — Наукове Товариство ім. Шевченка, що під його патронатом іде до свого близького сторіччя, а це значить до половини існування американської нації і держави.

Я переконаний, що промовляю з душі кожного із Вас, Пані й Панове, якщо в цю урочисту хвилю передам сердечне вітання нашому достойному Президентові Ліндонові Джансонові, із запевненням, що ми всі піддержуємо його оборону волі і демократії у світі, змагання за мир на підставах справедливости та волі для всіх.

Ми у війні. Тому годиться сердечно привітати нашу армію у В'єтнамі та всіх американців - українців, що є у її рядах, і склонити голови наші перед пам'яттю всіх українців і наших вояків, що впали в боях. Ми всі горді зі сотника Кравцева, сотника Содоля і поручника Коропея, зі всіх тих українців, що відзначилися у боях. Хай усіх їх і всю нашу армію Господь має в Своїй опіці і допоможе їй переможно стримати імперіялізм тоталітарного комунізму.

Ми шлемо полум'яний і палкий привіт з глибини душі і серця нашій, Москвою поневоленій, Матері-Україні. Московський філософ Леонтьєв передсказав давно, що в Москві воплотиться антихрист — і це сталося. Московська чорна сотня, що зве себе тепер комуністичною партією, встановила повну диктатуру над усією наукою і культурою в Україні, вона позбавила всякої свободи — громадян, Церкву, університети, на[illegible] літературу, мистецтво й [illegible]су і систематично обмосковлює Україну, з повною погордою і непошануванням усіх міжнародних зобов'язань Москви в Атлантійській хартії, в статутах Об'єднаних Націй, у Конвенції проти народовбивства, що їх Совєтський Союз підписав, вкінці ще й Декларації Об'єднаних Націй з 7 квітня 1966 року про дискримінацію національних груп і їх мов та культур, що їх підписали Москва і Совєтська Україна.

Палкий привіт шлемо Українському Народові на нашій, не своїй землі, з яким об'єднує нас спільна надія і кріпка віра в слова Кобзаря, що викуті на його пам'ятнику у Вашинґтоні: „не вмирає душа наша, не вмирає воля і неситий не виоре на дні моря поля, — не скує душі живої і слова живого, не понесе слави Бога, великого Бога"!

Сердечне вітання шлемо всій еміґрації, зокрема нашому жіноцтву й молоді у вільному світі, в розсіянні сущим, що по всіх краях і континентах збудували вільне наше життя. Вітаємо їх чолові організації і Державний Центр УНР, вітаємо всіх УСС'ів, усіх старшин і козаків наших армій, їх ветеранів і УПА.

В глибокій пошані і відданості згадуємо і вітаємо наші Святі Церкви і їх ієрархів, чини і панотців в Америці, на чолі з Високопреосвященнішим Митрополитом Кир Амброзієм та Блаженнішим Митрополитом Кир Іоаном. Зокрема, в глибокій пошані вітаємо довголітнього сталінського в'язня Його Еміненцію Йосифа Кардинала Сліпого, Верховного Архиєпископа і Львівського Митрополита.

Вітаю теж сердечно всіх Вш. делеґатів з сусідніх і чужих країв, вітаю всіх колишніх членів українських урядів і дорогих гостей, представників поневолених народів, що своєю приявністю вшанували нашу конвенцію.

Усім добродіям і опікунам української науки й культури шлю сердечний привіт, в першу черґу великій меценатці Вш. пані Наталії Данильченко і вш. пану Теодорові Джусові.

Наш конґрес — це водночас святкування 25-ліття діяльности Українського Конґресового Комітету Америки, політичного проводу американських українців. Успіхи його, під проводом проф. Лева Добрянського і сл. п. Дмитра Ґаличина, при співпраці сл. п. Василя Мудрого — творять нашу історію останнього півсторіччя. Ми з'їхалися і зібралися тут з усіх земель Америки, в тяжкій хвилині: наші З'єднані Держави в затяжній війні, конфлікт московського імперіялізму з Китаєм ускладнює міжнародні справи, розклад оборонних союзів проти московського і китайського комунізму — добра не ворожить для інтересів вільного світу. Незрозуміння дипломатичними бюрократами Америки важливости національного питання і національної революції на Сході Европи, незрозуміння суті московського комунізму, як нової форми старого російського імперіялізму, допровадило врешті до Кореї, В'єтнаму й Куби! В той самий час, коли африканські племена і народи Азії дістали самовизначення і волю від демократій, Москва збудувала свою нову варварську імперію — тюрму народів, під диктатурою комуністичних опрічників. Ми щасливі, що наш Конґрес розуміє наше національне питання, відзначає Дні Української Незалежности і дав нам вікопомну резолюцію „Кептів Нейшенс" та закон про здвигнення пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Пані й Панове!

Ми зійшлися сьогодні на конґрес, щоб нарадитися громадою над усіма тими справами, що пов'язані з долею нашої Батьківщини, долею всіх поневолених Москвою народів та всього вільного світу. Як американські громадяни і українці, ми виконуємо відповідальний обов'язок, і наш конґрес мусить нашій спільноті дати дороговкази і плян діяльности на наступні роки. Покажім, що **(Продовження на ст. 3-ій)**

ПРИВІТАННЯ ДЛЯ КОНҐРЕСУ

яке виголосив Іван Крамаренко, голова Представництва Державного Центру УНР в екзилі на Америку:

В імені Уряду Української Народної Республіки в екзилі маю честь привітати всіх зібраних з нагоди 25-річчя існування і діяльности Українського Конґресового Комітету, цієї найвищої репрезентації українського суспільства в Америці, та з нагоди цієї Дев'ятої Конвенції.

Державний Центр УНР в екзилі не є якимось витвором еміґрації. Це правний і єдиний спадкоємець і носій традицій українського Уряду, покликаного до влади свобідною волею Українського Народу на рідних землях.

В сучасну пору це найбільша цінність не лише нашого суспільства в діяспорі, але й там на теренах окупованої ворогом Батьківщини. Цей Центр має незаперечне право промовляти перед усім світом в імені України й її народу. Так званого уряду УССР ми не можемо трактувати інакше, як прислужників окупанта - Москви, що її волю мусять виконувати.

Нас усіх тішить, що після певних вагань, які у великій мірі були результатом специфічних обставин еміґраційного життя, усі без винятку політичні середовища нашого суспільства цю ролю і значення ДЦ УНР належно зрозуміли й оцінили, а П'ятий Конґрес нашого суспільства в Америці на внесення д-ра М. Стахова в одноголосній постанові ствердив, що: „оборона проти московського наступу... згідно з глибоким переконанням Конґресу, вимагає від усіх українських політично-творчих сил, щоб вони сконсолідувалися, включаючи себе в систему єдиного політичного Центру, яким є Центр з Українською Національною Радою на чолі і який продовжує традиції законного Уряду Української Народної Республіки в противагу до накиненого большевицькою Москвою совєтського режиму в Києві".

Однак, усі ми знаємо, що це й донині не всі політичні угруповання беруть активну участь в діяльності Державного Центру, і це від'ємно відбивається на всій політичній роботі. Представництва чужоземних держав чи Об'єднані Нації, одержуючи по два, а часом по три меморандуми з тією самою українською тематикою, не можуть трактувати жадного з тих документів поважно. Всі активні політичні середовища повинні виявити максимум енерґії, наполегливости, доброї волі й віри, щоб таки врешті договоритися й включитися до системи Д-Центру. Не „боротьба за владу", а шукання того, що єднає всіх, повинно присвічувати нам у цій праці, а єднає й лучить нас усіх без винятку спільна любов до Батьківщини.

Я певний, що коли будемо пам'ятати, що добро Республіки - Держави найвищий закон, усі міжпартійні розбіжності й особисті амбіції скоряться перед спільною любов'ю до Батьківщини.

Особливо ми повинні зміцнити наші ряди в часі страшного тиску збоку ворога. Наше молодше покоління на Батьківщині в найтяжчих обставинах виявляє все більший спротив ворогові й боронить нашу національну субстанцію. Але відомості про нашу незгоду доходять до нього. Це шкодить! А ми маємо йому допомагати, а не шкодити!

Представництво Виконавчого Органу Української Національної Ради в Америці з увагою й зичливістю спостерігає працю Українського Конґресового Комітету і його поважні здобутки. Представництво уважає за свій обов'язок ствердити, що до системи Українського Конґресового Комітету повинні входити всі існуючі на терені З'єднаних Держав Америки українськіорганізації, бо Український Конґресовий Комітет є і повинен бути єдиним репрезентантом всього нашого суспільства. На жаль, деякі навіть поважні наші організації до системи Конґресового Комітету не входять. Болієм над цим, але віримо, що це сталося наслідком або непорозумінь, або відсутности контакту та недоговорености. Добра воля й наполегливість з обох боків, безперечно, усунуть ці недоліки. Зі свого боку Представництво ДЦентру докладе усіх старань, щоб налагодити співпрацю.

Представництво уважає за свій обов'язок, ідучи по лінії знаної декларації Екзекутиви Конґресового Комітету, найстисліше кооперувати з ним. Віримо, що така співпраця принесе лише користь загальній нашій справі. Першою нагодою до такої співпраці є святкування 50-літнього ювілею Української Національної Революції й відновлення української державности. Представництво в цій справі започаткувало вже низку конференцій з окремими членами Екзекутиви Українського Конґресового Комітету, покликало до життя ініціятивний Комітет у складі безпосередніх учасників законодатних актів того періоду на чолі з колишнім прем'єр - міністром проф. В. Мартосом. Сподіваємося, що спільними з Українським Конґресовим Комітетом стараннями ці святкування переведемо достойно й гідно, використавши цю нагоду для поширення у вільному світі великої правди про Україну.

А. Заплітний

НІКОЛЬО МАКІЯВЕЛЛІ

II

Одначе, далеко вищою, як матеріяльна, була духова культура італійських держав - міст в добі ренесансу, в XIII, XIV і XV століттях, в архітектурі, скульптурі, малярстві, літературі та всіх інших ділянках духової творчости. Італійські громадяни зробили епохальні відкриття. Марко Польо з Венеції перейшов із двома товаришами увесь європейсько - азійський степ і дістався до Китаю; ґенуезький моряк Колюмб переплив Атлантійський океан і дістався до західньої Індії. Козімо Медічі зібрав у Фльоренції найбагатшу книгозбірню в тодішньому західньому світі. Напівжартом, напівповажно називали італійці своїх північних і західніх сусідів варварами.

Коли Макіявеллі досягнув повноліття, багато чого в Італії змінилося на гірше: Франція та Італія, заволодівши великими частинами країни, зробили з неї арену своїх інтриґ та воєн. Одначе, найгіршим було те, що італійські держави - міста, пильно зберігаючи між собою засаду рівноваги сили, не робили нічого, щоб перешкодити північним та західнім „варварам" невпинно рости політично, економічно і мілітарно, переймаючи позитивні сторінки італійської культури. Зловіщі тіні цих потуг падали вже на італійські держави - міста. Вони стояли перед такою самою дилемою, як дещо пізніше Україна, Литва і Польща супроти Москви. Довгий час вони мали можливість з'єднати свої сили і не тільки порівнятися з північними та західніми сусідами, але й, осягнувши над ними переваґу, включити Італію до змаґу за владу над океанськими шляхами та заморськими країнами.

Молодий Макіявеллі взявся до праці з великим запалом і посвятою. Його часто висилали до Франції, Еспанії, Німеччини і в різних місіях до італійських містдержав. Протягом 15 років своєї дипломатичної служби він мав нагоду зустрічатися з особами, які „робили політику", вести з ними переговори на різні теми та приглядатися до устрою їхніх держав.

В 1512 р., коли вернулась до Фльоренції династія Медічі, всіх республіканців, а між ними й Макіявеллі усунено від влади. Щоб забезпечити собі і своїй родині прожиток, він мусів переїхати на свій хутір. Для людини, що любила великоміську метушню, дипломатичну працю, що завжди була в курсі світової політики, життя на хуторі було фактично засланням і карою. Його мучило гнітюче почуття, що він марнує свій талант і найкращі літа свого життя без будь - якої користи для себе та дорогої батьківщини.

У міжчасі два недосвідчені юнаки змовилися скинути нову владу і привернути республіканський лад. Вони уклали список, на їхню думку, надійних для цієї конспірації осіб і вмістили на ньому Макіявеллі, без його відома та згоди. Змову викрито. Всіх зазначених на списку осіб заарештовано. Тодішнім звичаєм усі вони перейшли важкі тортури. Коли стало ясним, що Макіявеллі не був причетним до цієї змови, його звільнили з тюрми, але про поворот до дипломатичної праці не можна вже було й думати.

До того часу Макіявеллі, крім урядових звідомлень до своїх зверхників, нічого не писав і ніколи не мав на думці займатися письменством. Примушений обставинами, він став письменником, так би мовити, проти своєї волі.

Довгими вечорами на хуторі Макіявеллі роздумував над тим, що бачив, що пережив і що прочитав у творах клясичних авторів на політичні теми. Ці міркування були його єдиною розрадою. Згодом вони повільно кристалізувались навколо конкретних подій із старовинної та сучасної йому історії. Він почав їх списувати, і так прийшов на світ його перший твір „Розмови", що над ним він працював біля десяти років. Це — збір думок і поглядів на різноманітні політичні теми, не пов'язані якоюсь провідною думкою. Американський історик соціології Барнес каже, що в цьому творі Макіявеллі зробив таку глибоку аналізу людської природи та політичних процесів, як ніхто перед ним і ніхто по ньому.

В процесі писання „Розмов" появився другий дуже голосний твір Макіявеллі „Володар". Цей твір присвятив автор членові панівної династії Медічі, щоб він піднявся перевести об'єднання Італії і прогнав з неї „варварів". Як реаліст, Макіявеллі бачив величезні перешкоди на шляху такого задуму. Самі італійські держави - міста не усвідомлювали конечности такого кроку, а „варвари", тобто Франція і Еспанія, були могутніми державами і напевно мали б поставити всіми силами опір об'єднанню.

Володар, який піднявся б виконати це завдання, мусить бути добрим організатором, полководцем та дипломатом. „Він мусить бути левом, щоб настрашити вовків, і лисом, щоб заздалегідь пізнати пастку, бо сам лис не віджене вовків, а сам лев не звільниться з тенет". Макіявеллі признає за таким володарем право „зірвати договори з сусідніми державами, якщо вони були накинені силою, якщо вони приносять шкоду державі і якщо перестали діяти причини, що покликали ці договори до життя". Він був глибоко переконаний, що матеріяльних засобів вистачить для переведення об'єднання. Італійцям бракувало тільки волі та рішучости для його реалізації.

(Далі буде)

У ЗАСІКИ ДЕРЖАВИ

Хлібороби Полтавської області засипали у засіки держави 761 тисячу тонн зерна. Здача хліба державі триває, — друкує на першій сторінці „Радянська Україна" з 30 вересня.

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(94)

Присутні прийняли ці слова мовчки, але з виразом якоїсь тривоги. Мовчанку перервав „український журналіст", який досі сидів тихо. Він зареаґував на промову свого попередника „русина", який казав, що треба скасувати австрійську конституцію, і знов буде згода між поляками і русинами. „Український журналіст" сказав, що „ніякої згоди не може бути", доки поляки мають усі права, а українці їх не мають. Він продовжував: „Тоді, коли ми станемо напроти себе, кожна сторона в усій повноті своїх прав і сил, і покажеться нам потреба мосту (порозуміння - Л.Л.), — то й міст собі збудуємо!" (ст. 86).

Ми чули, що О. Борковський пропонував поробити зміни в українськім перекладі цієї повісти. Франко на це не погодився, пишучи Борковському, щоб сам написав такий роман, якого собі бажає. „Я ж друкую роман з своїм підписом, значить за плян, композицію і деталі я сам відповідаю, а не ви. Ваше діло, як редактора, — осудити, чи роман підходить під програму „Зорі", чи ні. Оце б ви сказали прямо, а не виставляли себе на смішність, бувши кравцем, та вчити шевця, як має чоботи шити" (Возняк, ст. 167).

Оця не дуже дипломатична відповідь Франка ред. Борковському свідчить про те, що автор повісти був поденервований невдачею свого твору і вже втратив надію його надрукувати. Франко вже тоді працював в редакції „Кур'єра Львовскеґо" (від 1887 р.).

П. Колесник вважає роман „Лель і Полель"— „аґітаційно-публіцистичним твором в дусі „Що робити?" Чернишевського. Щоб замаскувати провідну ідею твору, Франко вдається до складної інтриґи, гострого сюжету, незвичайних ситуацій, як і Чернишевський" (ст. 136).

Ми чули вже незвичайну історію про скарб діда Семка Тумана. Незвичайне було дитинство Начка і Владка, їхня праця для народу і їхня закоханість у тій самій дівчині. І ця любов їх — близнюків — роз'єднала, і, як передбачила їхня мати, спричинила їхню смерть.

П. Колесник пише, що Франко „замаскував глибокий підтекст повісти — апологію народного повстання", що є великим перебільшенням, бо оскаржені селяни не думали про жадну революцію чи повстання, тільки мали спір із поміщиком, твердячи, що деякі ґрунти належать до громади, а не до двора (пор. 159 ст. повісти!). Франко пропаґував тут єдиний фронт демократичних сил проти реакції, та й то аж тоді, коли українці матимуть певність, що вибо-рені спільними силами права будуть власністю не тільки поляків, але й українців.

О. Білецький у своїй праці про Франкову прозу твердить, що обидвох героїв повісти „Лель і Полель" „не можна назвати позитивними... Один, добиваючись коханої дівчини, стає ренеґатом, другий, як щасливий суперник, замикається в особистому щасті, і обидва гинуть — згідно з повір'ям, що брати-близнята не переживають один одного" (ст. 283).

Ю. Кобилецький повторив і тут небилицю про Франків „реалізм" в цій повісті, де він є тільки в деяких епізодах, як ми вже зазначали. В цілому творі, як пише П. Колесник, — „усе в житті головних героїв було незвичайне" (ст. 136). І це правда, тому не можна писати, як це робить Ю. Кобилецький, що „реалізм в повісті „Лель і Полель" виявився і в тому, що Франко, як великий художник-реаліст (без прикметника „реалістичний" ніхто не може бути „великим" в СССР — Л.Л.), — силою свого таланту показав неспроможність проґресивної ліберальної інтеліґенції розв'язати кричущі соціяльні суперечності без участи народу. Брати Калиновичі за повістю далекі з своїми народолюбськими ідеалами від народу, від його революційних стремлінь, тому й гинуть, як одинаки" (хіба як „близнюки" — Л.Л.). (Ю. Кобилецький. Творчість І. Франка, ст. 108.)

І. Цапенко признає, що Франко, „будучи суворим реалістом, віддав повну данину романтичній утопії... Без скарбу не змогли б розпочати своєї діяльности брати Калиновичі".

В „Історії української літератури" (том І, ст. 549) уважається повість „Лель і Полель" „значним досягненням Франка-прозаїка", який в цьому творі „засудив як космополітичні, так і націоналістичні тенденції буржуазних інтеліґентів". Не вірно пишеться в цій „Історії", що „автор в „Лель і Полель" показав на широкому матеріялі гниття різних суспільних верств, станів Галичини 70-80-х років XIX ст." (ст. 548).

Оцінюючи цей твір, треба пам'ятати, що це повість з життя польської інтеліґенції у Львові, на першому пляні виступають поступові поляки, але вони, брати Калиновичі не подали програми, за якою треба б працювати, щоб розв'язати складні в Галичині питання: національні і соціяльні. Начко і Владко говорять загальниками. Владко майстерно танцює коломийку на польському балі, на якім був сам намісник, але як би мало далі виявлятися українофільство цих братів, яких на прийнятті назвав (потиху) один з українців „ренеґатами", бо ж їхнім батьком був українець, — не знати.

Гадаємо, що Франко бачив пізніше слабі сторінки свого твору, і тому не подбав про його видання українською мовою. В перших роках 20-го віку він міг друкувати свої твори без труднощів, але цього не зробив.

Закінчують будувати перший будинок Українського Католицького Університету

Рим. (УПБ) У „Вістях з Риму" подано повідомлення такого змісту: „Ідея заснування Українського Католицького Університету прибрала вже свої конкретні матеріяльні форми у першім будинку цієї наукової інституції, що саме викінчується на західніх окраїнах Риму, при віа ді Боччеа. Викінчується внутрішнє устаткування триповерхової будівлі, що стоїть посеред просторої площі. Викладові залі, бібліотека, адміністраційні кімнати та приміщення для професорів, все більше прибирають своє належне оформлення відповідно до свого призначення. До нового дому з'їжджаються вже перші його жителі, щоб розпочинати там наукову працю. Так постає ядро українського наукового центру.

Брак належного наукового центру християнського духа уже від довгого часу відчувався серед українців і взагалі серед східніх християн. Колись таким центром була Києво - могилянська академія, що гуртувала наукові сили не лише европейського Сходу, але й християнського населення Малої Азії. У наші часи християни східніх обрядів, зокрема католики, приневолені були розвивати свою богословську науку за посередництвом латинських наукових інституцій, бо нема жодного університетського центру серед східніх католиків. Найчисленнішою східньою обрядовою групою є українська, навіть якщо брати під увагу лиш цю частину у західнім світі. То ж її завданням завжди було зорганізувати католицький науковий центр, в якому наукові працівники могли б спільними силами розвивати працю в різних ділянках науки.

Такий центр зав'язується саме в Римі. Він повинен би згуртувати довкола себе наших науковців, розсіяних по цілому світі; перший будинок Українського Католицького Університету, малий матеріяльний дім, повинен стати центром великої духової інституції. Чи дійсно так станеться, чи справді це зерно розростеться у розлоге дерево, чи українці спроможуться завершити свою культурно - виховну структуру університетською інституцією, залежить у великій мірі від нас самих українців, від нашої піддержки, яку дамо цьому зародкові Українського Католицького Університету."

За Прапор Перемоги...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

венції! Цю справу реферували голова Округи п. Н. Олек, діючий тепер його заступник п. М. Сенчишак, секретар інж. Л. Боднар та місцевий представник фонду Катедри Українознавства, д-р Помірко.

Про цьогочасні здобутки Округи за минулих 9 місяців реферував Володимир Гірняк, обл. орг. УНСоюзу. Щоб улегшити присутнім репрезентантам слідкування його звіту, він роздав їм усім виготовлений звіт із дотепершньої діяльности кожного Відділу в Окрузі.

Даючи признання тим відділовим урядникам, що досі наполегливо працювали в розбудові своїх Відділів і вже зближаються до осягнення своєї квоти, обл. організатор рівночасно звернувся й до тих, які щойно започаткували працю, та сказав, що їхні обов'язки не кінчаються на їхнім виборі до проводу під час загальних річних зборів, але саме тоді вони щойно починаються для них! І саме тому кожен із них приймаючи обов'язки провідника Відділу, повинен добре застановитися, чи зможе він, чи вона, задовільно для Союзу їх виконати. Треба зробити так не тому, що „хтось" там із Екзекутиви Головного Уряду УНСоюзу цього вимагає, але тому, що УНСоюз належить до таких громадських інституцій, які мусять рости й розвиватись.

Зупиняючись найдовше над пляном праці, як можна буде успішно довершити цьогорічну кампанію за новими членами в Окрузі, обл. організатор виразною мовою сказав, що одній людині у Відділі ніколи не буде під силу виконати це важне діло, але потрібно взятись за нього всім відділовим урядникам і шукати допомоги в усього членства.

Маючи готовий плян праці та її розподіл між собою, треба взятись негайно за його виконання, відвідуючи кожного вечора тих своїх членів, що досі мають низьке забезпечення, а також і тих, які ще досі чомусь не мають забезпеченої повної родини в Союзі.

У дискусіях над плянами організаційної праці брали участь перший гол. містопредсідника інж. С. Куропась, гол. радна пані Г. Олек, містопредсідник Ок. Ком. п. М. Сенчишак, сек. інж. Л. Боднар та голова Округи п. Н. Олек, а відповіді на питання давав обл. організатор.

На нарадах вирішено, щоб відбути окрему наради з урядниками тих Відділів, які з якихось причин не вислали своєї репрезентації. Відсутність на зборах Округи Відділового репрезентанта є виразним доказом, що відділові урядники цього Відділу не визнаються якслід на своїх обов'язках.

З дискусії і постанов нарад було видно виразно зарисовану одну нотку, а саме, що амбіцією тієї Округи є за всяку ціну здобути знову прапор Перемоги Першуна в Союзовій організаційній праці. Кілька років була ця Округа Першуном і держала цей Прапор, але вирвала цій Окрузі з рук Округа з Філядельфії саме перед 26-ою КонвенцієюУНСоюзу. Якщо діла підуть так, як ішли наради, то Філядельфійська Округа може вже тепер готуватись до передачі Прапора, або . . . до завзятої акції! **Вогік**

Привітання на IX Конґресі...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

наша спільнота дозріла і вміє, на демократичних засадах, сама собою радити. Проведім наш ювілейний конґрес гідно й достойно На нас дивляться не тільки американський Уряд і вся наша еміграція, але й Київ і Львів, і Чернівці, і Ужгород, а в першу чергу прислухується кривава Москва. Успіхи УККА змобілізували всі пекельні сили Шелепіна проти нашої спільноти в Америці, і кілька років вони пробують усіма засобами нищити УККА, наші Церкви і вільну незалежну науку в Америці. Пам'ятаймо: Москва провадить холодну і гарячу війну проти української спільноти в Америці. Тому шануймо нашу американську свободу великою самодисципліною і ні на хвилинку не забуваймо, що нас усіх єднає наша велика спільна ціль — здобуття „нового праведного закону Вашинґтона" для України. Хай наш конґрес стане конвенцією згоди, консолідації всіх творчих незалежних сил і маніфестацією їх солідарности!

Я закінчую. Наш конґрес вібрався напередодні 50-літнього ювілею віднови нашої державности, наших визвольних змагань — нашої національної революції, що почалася в дійсності вже 1914 року чином УСС'ів і Союзу Визволення України. Від того часу ціле півстоліття було устелене кривавими жертвами патріотів, що згинули в боях та концтаборах або що їх скритовбивча рука Москви досягнула і у вільному світі. Встаньмо, Громадо, встаньмо і побожно згадаймо всі ці жертви за волю України, Европи і Світу. Згадаймо Маківку, Базар, Крути, Броди та бої УПА, згадаймо всіх мучеників наших Святих Церков і наших Митрополитів Липківського і Шептицького, спом'янімо Петлюру і Коновальця, Чупринку, Бандеру, Ребета і всіх, що своє життя пожертвували за те, щоб ідея волі України жила! Спом'янімо всі жертви гітлеризму, зокрема Олену Телігу, Ольжича, Івана Ірлявського, Олеста Чемеринського, полковн. Восвідку і численних інших. Спом'янімо всі жертви насильств польської, мадярської і румунської займанщини, жертви стихійного змагання до волі і соборности. Їх вічне полум'я хай горить у наших серцях, а пам'ять про них житиме з роду в рід!

І ще одна кінцева заввага: кілька тижнів тому віднайдено в Ню Йорку ікону з Атосу, українського маляра з кінця XVII віку, що її сто років тому привіз до Америки сл. п. отець Агапій Гончаренко. На цій іконі виписані слова: „Стійте твердо — незламно!" Пам'ятаймо про це, Дорогі Пані й Панове Делегати! Стіймо твердо й незламно!

Дякую.

Нові платівки Іі і Люба Мацюків

На сторінках української преси вже не раз писалось про мистецьку діяльність відомої пари співаків Іі і Люба Мацюків. Багато Репортажів появилось про мистецьке турне Іі Мацюк по Бразилії та про її успіхи. Згадувалось про награвання з оркестрою нового репертуару для нових платівок з участю мужа, відомого співака Люба Мацюка, який їздив в тій справі до Бразилії.

Увесь репертуар охоплював 38 номерів, чого і потрібно для випуску трьох платівок. Репертуар складавсь з арій і дуетів українських опер, та пісень і дуетів українських композиторів. Увесь репертуар награний з участю оркестри, а спонзором і реалізатором є американська „Супер Рекордінґ Ко". Уже відомо, що скоро появиться перша платівка Мацюків. Тут не зайвим буде згадати, що згадана фірма вже перед кількома роками видала одну платівку Іі Мацюк з участю піяніста Євгена Маслюка, під назвою „Майстри Української Музики", і вже другим накладом розійшлась переважно серед амер. любителів мистецтва.

Давніше, бо ще за часів перебування наших мистців у Бразилії, українське видавництво „Дністер", видало дві різноманітні плити Мацюків при участі оркестри, які масово розійшлись і не сходять із репертуару радієвих передач. Випуски платівок українських співаків, та ще з участю оркестри, є рідким, і дуже важким до зреалізовання, явищем, тому випуск нових платівок нашої відомої і любленої пари співаків, буде ентузіястично прийнятий українським загалом, та буде надзвичайним вкладом до українського мистецького життя у вільному світі. Дуже правдоподібним є, що нову платівку Мацюків можна буде набути на їхніх концертах в Ню Йорку і Філядельфії, вже 22-го і 29-го жовтня цього року.

ПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН ФЕРДІНАНД Е. МАРКОС заявив у розмові із журналістами після свого повороту із поїздки до ЗДА і Японії, що з Північним В'єтнамом і В'єтконґом уже встановлено контакт для започаткування розмов в справі замирення у В'єтнамі.

Посмертні згадки

ТЕОДОР РАПАВИЙ, член Б-ва св. Володимира — 130 Відд. УНС в Ню Йорку, Н. Й., помер 3 жовтня 1966 р., проживши 56 р. Покійний народився в с. Карликів, пов. Сянік, Україна. Полишив в смутку дружину Анну, 3 синів Степана, Івана і Володимира. Похорон відбувся в четвер, 6-го жовтня 1966 р. з похоронного заведення П. Яреми до укр. кат. церкви св. Юра, а відтак на цвинтар св. Раймонда в Бронксі, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Малець, секр.

АННА ШЕГДА, членкиня Відд. 358 в Клівленді, Огайо, померла 23 серпня ц.р. Покійна походила з села Синевідсько Нижнє, пов. Сколе, Зах. Україна. До Америки прибула в 1912 році. Похорон відбувся 26-го серпня. Залишила в смутку мужа Михайла, дочку Марусю і сина Корнеля Володимира, п'ять внуків та сестру Марію Мицик в Честер, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

На закінчення жалоби, та за Спокій Душ наших Найдорожчих РОДИЧІВ

бл. п. Матвія і Таціянни ДАНИЛИШИНИХ

були відправлені

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в суботу, 8-го жовтня 1966 року

в українській католицькій церкві **СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ**

Приятелів та знайомих просимо згадати в своїх молитвах покійних Родичів.

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

В глибокому смутку

сини — ЯРОСЛАВ, МИХАЙЛО

Замість квітів на свіжу могилу

сл. п. проф. К. НІЩИМЕНКА

зложили учні Школи Українознавства в Дітройті, Міш. суму 18 долярів на цілі НТШ в ЗДА.

Ю. Барац, С. Брездень, А. Бутрій, О. Дуб, Х. Климишин, В. Лончина, Т. Недзвецька, В. Потапенко, Р. Прийма, Ю. Сетюк, А. Слюсарчук, Л. Тарнавська, А. Цап — Дітройт, Міш.

ПОДЯКА

Складаємо щиросердечну подяку Високопреосвященнішому Владиці Мстиславові і всім Всечесним Отцям за відправи й ласкаву участь під час похорону й Панахид, дириґентам і хорові, що звеличив співом Службу Божу, Сестричкам і Братчикам при церкві Св. Андрія Первозванного в Сомерсет, Савт Бавнд Брук, Ню Джерзі, а також Товаришам по Зброї, Друзям і Знайомим, що вшанували пам'ять

нашого Дорогого МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

ФЕДОРА МАЛЬ-МАЛЮТИ

своєю присутністю, квітами й зворушливими промовами під час відпровадження Його на Вічний Спочинок і приславши нам співчуття або відправивши Панахиди в різних містах Америки, Канади і Австралії.

Замість поіменного вичислювання всіх присутніх на похоронних відправах, складаємо $15.00 на будинок для Державного Центру УНР у Европі.

Дружина — МАРІЯ

Донька — ГАЛИНА з мужем МИКОЛОЮ СТЕПАНЕНКОМ

Внук — ЮРІЙ

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО і ДІДУНЬО

бл. п. д-р ПЕТРО ГАЙДУЧОК

на 80-му році свого трудолюбивого життя.

Похорон відбувся в Нюарку, дня 9-го вересня 1966 р.

Бажаючи сплатити довг вдячности усім, що віддали послідну прислугу Покійному та спішили з розрадою нам у горю, складаємо щиро-сердечну подяку:

Всеч. Пароховi о. Дмитрові Лаптуті і Всеч. Ігуменові о. Володимирові Красєвському за відвідини Покійного під час недуги в шпиталі й уділення св. Тайни Сповіді і Єлеопомазання, а Всеч. о. Ярославові Дибці за відслуження Парастасу. Всеч. Ігуменові о. В. Красєвському за відправу Панахиди, за зворушливі прощальні слова і за відслуження св. Божественної Літургії та похоронних обрядових відправ з участю на цвинтар.

Зокрема щиро дякуємо нашим Впп. лікарям: д-рові Б. Паньчукові і д-рові Б. Филипчакові за опіку в часі недуги Покійного.

Сердечно дякуємо Достойній Управі і Членству ООЧСУ в Нюарку, за оголошення в „Свободі", за вінок квітів, за участь у похоронних відправах і за несення домовини до церкви, з церкви і на цвинтарі у Бавнд Бруку. Зокрема складаємо щиро-сердечну подяку професорові д-рові Миколі Чировському за прощальну промову з рамені ООЧСУ, що щирістю і глибиною віри пронизувала серця приявних. Сердечно дякуємо Юному СУМ-ові за зорганізовану участь під проводом п. Ф. Луцишина у Панахиді.

Щира подяка хористам, членам хору Укр. Кат. Парохії у Нюарку і дириґентові п. М. Добошові за участь у відслуженні Панахиди у похоронному заведенні Литвин і Литвин.

Усім Рідним, Друзям, Марійській Дружині Пань і Знайомим щиро дякуємо за участь у похоронних відправах, за пожертви на Служби Божі, за вінки квітів, за щирі вияви співчуття усні і письмові.

Щедрими ласками нехай Всевишній винагородить-обдарить Вас усіх за це все.

ІРЕНА ГАЙДУЧОК з Синами, Синовою і Внуками

СПОРТ

редагує В. СОХАН

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„Тризуб", Філядельфія — „Польські Соколи", Нюарк, мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги відбудуться в неділю, 16-го жовтня 1966, о год. 1.30 по полудні на грищі Айронбавнд при Вільсон евню в Нюарку. На цьому ж грищі о год. 3.30 по полудні:

„Чорноморська Січ" — „Олімпія" Нью Брітен, мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги.

УСК Ню Йорк — „Гунгарія", Н. Й., мистецькі змагання „Великої Десятки" Ні мецько - Американського Футбольного Союзу відбудуться в неділю, 16-го жовтня 1966, о год. 1.45 по полудні на грищі Українського Спортового Майдану при 124-ій вулиці і 31-ій евню у Коледж Пойнті, Н. Й. На цьому ж грищі о год. 3.30 по полудні другі мистецькі змагання „Великої Десятки": Грецько-Ам. СК — „Н. Й. Гота".

— о —

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — „ІНТЕР КЛЮБ" 2:0 (2:0)

Маспет, Л А. 9 жовтня. — Цю важливу перемогу з новопісиленим „Інтер Клюбом", за першість АФЛіги, здобула „Ч. Січ" на площі господарів — Метрополітен Овал в Маспеті, Понад 1.000 глядачів приглядалися цим гарним, швидким та завзятим, але фер, змаганням і були надзвичайно вдоволені грою, що її показали обидві дружини. В складі „Ч. Січ" бракувало контуженых Сирилика і Бородяка, але зате виступили знову „бомбардир" Шорт і знаменитий помічник Тирнер. В складі „Інтеру" ми побачили між іншими відомих у футбольному світі змагунів, Алекса Фульчика з „Польонії" Бигтом Польща, Джайра Ріойса, кол. репрезентанта Колюмбії, М. Лянигана і ін.

В грі одначе згадані зірки „Інтеру" не показали чогось надзвичайного. Бракувало італійцям головно зіграності і поодиноким змагунам фізичної підготови. Кращими в цих ділянках показалися українські футболісти, завдяки чому здобули заслужену перемогу. Першу можливість здобути ведення мали господарі вже в 2-гій хвилині, коли м'яч сильного стрілу Фульчика відбився від верхнього кута воріт „Ч. Січі" Дальші хвилини першої половини проходили під знаком переваги січовиків. Джовані Паскарелля, воротар „Інтеру", мав повні руки роботи, виловлюючи численні стріли Шорта, Чижовича, Вільчака і Чайки. Ведення 1:0 для „Ч. Січі", здобув Шорт з подачі Чайки в 12-ій хвилині. Другого голя, що, як виявилося, був останнім в цій зустрічі, здобув в 14-ій хвилині знову Шорт, який кляснчно використав подачу горою Чижовича, спрямувавши його в лівий кут воріт „Інтеру". В другій половині гра була більш вирівняна. Обидві дружини мали можливості на здобуття чергових голів, в 69-ій і 84-ій хвилинах. В згаданих моментах глядачі пережили найбільш емоційні акції, що їх створили обидва напади. „Ч. Січ" не використала двох можливостей, порожні ворота перестрілив Чайка, а італійцям не пощастило з карним стрілом, який вміло оборонив воротар „Ч. Січі".

Варто відмітити, що на цю важливу зустріч прибула делегація Американського Футбольного Союзу на чолі з секретарем п. Барискілом, та слідкувала за грою молодих українських кандидатів до олімпійської збірної ЗДА: В. Каздоби, М. Воробця, Б. Ляльки і Л. Вільчака. В розмові з членами Управи УСТ „Ч Січ" секретар ЮССФА висловив признання для У СТ „Ч. Січ" за великий вклад праці для виховання власних визначних футболістів. „Ви українці можете бути горді" — підчеркнув п. Берискіл — „за все, що робите і зробили вже для росту і популяризації цього спорту в ЗДА". Присутні на цих змаганнях були також, Курт Лям — президент АФ Ліги і його І-ий заступник Енціо Магноцці.

Склад „Ч. Січі": Льопера (Юрків), Воробець, Каздоба, Павлишин, Лялька, Тирнер, Понось, Чайка, Шорт, Чижович. Л. Вільчак, (В. Вільчак Попович).

Показник табелі гор АФ Ліги (Група Північ) стан з 10 жовтня 1966 р.

	точки	ворота
Тризуб	8:2	11:5
Ч. Січ	8:2	13:7
Бостон	3:5	14:13
Рома СК	3:3	7:9
Гатфорд СК	1:5	2:7
Інтер Клюб	1:7	7:13

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" (Амат.) — „РОМА" (Амат.) 0 : 0

Передзмаг аматорів закінчився безворотною нічиєю. Аматори „Ч. Січі" ведуть у Прем'єр Дивізії Шейфер Ліги. Вони мають 3 : 1 точок, 1 : 0 відношення воріт. В цій групі змагаються 10 дружин.

О. Твардовський

На Союзівці, з нагоди Товариської Зустрічі Товариства Українських Інженерів Америки і Карпатського Клюбу Лещетарського Клюбу в дні 1-го жовтня, відбулася церемонія вручення пропам'ятних таблиць членам Екзекутиви УНСоюзу та управителям Союзівки. Ці таблиці одержали вони від управи КЛК за сприяння та допомогу спортово-виховній праці КЛК. На світлині (від ліва): інж. Володимир Гнатківський (КЛК), інж. Ярослав Рубель (КЛК), Володимир Сохан (заст. гол. предсідника УНСоюзу і редактор спорту у „Свободі"), п-і Христи Карпевич (КЛК), Иосиф Лисогір (гол. предсідник УНСоюзу), Володимир Квас (управитель Союзівки), інж. Богдан Рак (КЛК) і Данило Слободян (управитель Союзівки). Пропам'ятну таблицю одержала теж п-і Марія Душник, (заст. гол. предсідника УНСоюзу), але вона в тому часі не була на Союзівці.

Карпатський Лещетарський Клюб відзначив теж своїх діячів на вечері - прийнятті Товариської Зустрічі ТУІА і КЛК 1-го жовтня на Союзівці. Вони одержали теж пропам'ятні таблиці. На світлині, (від ліва): Юрій Купчинський, перший голова КЛК в Америці, п-і Оксана Рак, дружина теперішнього голови КЛК, яка одержала китицю рож за допомогу у спортово-виховній праці КЛК, інж. Богдан Рак, теперішній голова КЛК, та Юрій Ломага, постійний співробітник голови КЛК в організації та веденні тенісових змагань.

Інж. Богдан Рак вручає пропам'ятну таблицю за сприяння та співпрацю у спортово - виховчій праці КЛК головному предсідникові УНСоюзу Иосипові Лисогорові.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 15-го ЖОВТНЯ 1966 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Управа 42-го Відділу ім. Т. Шевченка повідомляє своїх членів, що з огляду на перешкоду, місячні збори відбудуться в суботу, 15-го жовтня о год. 7-ій веч. в УНДомі, при 237 Hope Ave., Passaic, N.J. 50-літній Ювілей нашого Відд. відбудеться в неділю, 4-го грудня і Організаційний Ювілейний Комітет здасть звіт з його підготови. Також буде звіт делегатів на 9-ий Конгрес УККА. Кожний член і членкиня нашого Відділу повинен своєю участю причинитися до успішного відсвяткування нашого 50-ліття. — В. Марущак, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 16-го ЖОВТНЯ 1966 р.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 342 Відд. о год. 1:30 по пол. в кімн. ч. 2 при церкві св. Димитрія. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Тримісячні збори С-ва Пресв. Богородиці — 112 Відд. в залі церкви св. ап. Петра і Павла по 2 і 3 Служб Божій. — Катерина Люкас, секр.

ГЕМПСТЕД, Л. Ай. В рямцях квартальних зборів 327 Відд. Т-ва Запор. Січ, о год. 4 по пол. в залі укр. церкви при 709 Фронт вул. відбудеться Союзовий Вечір Молоді присвячений І. Франкові. Виконавцями програми Вечора сама молодь — члени нашого Відділу. До участи у Вечорі запрошуємо не лиш членів нашого Відділу, але також сердечно просимо членів Управи Обласного Комітету Відділів УНС, як рівнож і всіх доохолинних Відд. УНС. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 5702. Мав полюд готов до оборони

Тарзанів кінь впав від рани клинком і з ним впав на землю і його вершник.

Зетар поспішився, щоб вбити... Але мавполюд був готовий до оборони!

ПРОТОКОЛ
26-ої ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
що відбулася в готелі „Шерман Гавз" в Шикаґо в тижні від 16-го до 21-го травня 1966 року

(7)

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УНСОЮЗУ

(Продовження)

STATEMENTS OF OPERATIONS AND UNASSIGNED SURPLUS

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

	Year ended December 31, 1965	1964	1963
Premiums and other considerations on insurance certificates	$2,515,103.09	$2,440,935.29	$2,379,054.44
Net investment income	1,197,436.49	1,096,033.83	1,014,382.01
Net gain (loss) on Svoboda operations	1,505.68	2,684.54	(8,537.18)
Other income	33,108.66	23,483.98	26,947.72
	3,747,153.92	3,563,137.64	3,411,846.99
Deduct:			
Contractual payments made to members and beneficiaries	1,288,192.47	1,368,465.56	1,121,161.66
Increase in reserves required to guarantee contractual obligations to members and beneficiaries	878,490.00	743,496.00	982,550.00
Expenses for fraternal and general insurance operations	408,014.41	424,127.22	377,006.52
Commissions on premium considerations	240,198.32	218,256.51	206,312.03
Voluntary payments to indigent members	42,651.00	41,587.00	42,842.00
Other expenses	9,438.71	2,039.99	4,157.23
	2,866,984.91	2,797,972.28	2,734,029.44
NET GAIN BEFORE SURPLUS REFUNDS TO MEMBERS	880,169.01	765,165.36	677,817.55
Surplus refunds to members	362,854.28	309,999.47	302,766.34
NET GAIN FROM OPERATIONS	517,314.73	455,165.89	375,051.21
Add:			
Balance of unassigned surplus at beginning of year	7,240,144.29	6,811,509.46	6,473,984.94
	7,757,459.02	7,266,675.35	6,849,036.15
Deduct:			
Net capital losses	7,789.65	695.00	1,393.30
Increase in non-admitted assets	8,360.46	16,501.24	24,013.50
Increase in mandatory securities valuation reserve	4,343.13	9,334.82	12,119.89
	20,493.24	26,531.06	37,526.69
BALANCE OF UNASSIGNED SURPLUS AT END OF YEAR	$7,736,965.78	$7,240,144.29	$6,811,509.46

See notes to financial statements.

NOTES TO FINANCIAL STATEMENTS

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

December 31, 1965

Note A - The assets have been stated at admitted asset value in the accompanying statements of financial condition. The term "admitted asset value" means the asset value at which the respective assets are permitted to be reported in the annual statement to the domiciliary state insurance regulatory authority. The term "non-admitted assets" means assets other than assets which are so permitted to be reported. The non-admitted assets at December 31, 1965, 1964 and 1963 (book carrying amounts $562,201.94; $555,233.52; and $540,924.61 respectively) were property and equipment at Kerhonkson, New York, printing equipment and accounts receivable of Svoboda, and the excess of book carrying amount over prescribed admitted asset value of a bond.

Note B - The admitted asset value and market value of bonds, and the mandatory security valuation reserve have been determined in accordance with the methods prescribed by the National Association of Insurance Commissioners. The book value of bonds owned aggregated $21,170,198.87, $20,054,094.42 and $19,940,516.91 at December 31, 1965, 1964 and 1963 respectively; and bonds stated at $2,317,144.98, $2,176,821.22 and $2,165,585.65 were on deposit with a public authority at such dates.

Note C - As permitted under applicable state insurance regulations, the Association has treated risks reinsured with a life insurance company as if they were not the liabilities of the Association. The amounts of certificate reserves and claims (included in accrued expenses and other liabilities) are shown after deduction of reinsurance ceded to reinsurers. Contingent liability exists with respect to reinsurance ceded which might become a liability of the Association in the event that the reinsurer is unable to meet the obligation assumed under the agreement.

Note D - The Association has a non-contributory pension plan for eligible employees. The plan, which is unfunded, provides for pension benefits upon retirement at age 65 after a minimum of ten years service. As of December 31, 1965 only two employees had retired under the plan and operations for the years 1965, 1964 and 1963 were charged with $4,460.00, $453.00 and $672.00 respectively for pension payments. Amounts which would have been necessary to fund the plan with respect to past services of covered employees have not been actuarially determined.

ERNST & ERNST
570 BROAD STREET
NEWARK, N. J. 07102

COMMENTS AND ACCOUNTANTS' REPORT ON OTHER FINANCIAL INFORMATION

Ukrainian National Association, Inc.

The audited financial statements of the Association and our report thereon are presented hereinbefore. The financial information presented hereinafter is not considered necessary for a fair presentation of the financial position and results of operations, and is submitted for analytical purposes only. The information was derived from the accounting records tested by us as part of the auditing procedures followed in our examination of the aforementioned financial statements, and in our opinion such information is fairly presented in all material respects in relation to the financial statements taken as a whole.

Our examination for 1965 included, but was not limited to, the following procedures:

All bonds of the Association, which were in the custody of a bank and a governmental authority for safekeeping and other purposes, were confirmed directly to us by the respective custodians. All transactions in the bond account for the year 1965 were reviewed, and in this connection investment authorizations, receipts, bank charge or credit slips, and other supporting data were examined by us. The book carrying amounts of securities at December 31, 1965, were reviewed to determine that valuations were in accordance with regulations prescribed by the National Association of Insurance Commissioners, and the adjustments required to conform such book carrying amounts to prescribed values were checked by us.

Mortgage loans were substantiated by examination, on a test basis, of notes, mortgages and other supporting evidence. Investment records were checked for authorization of all loans on which money had been advanced during the year. Recorded interest income and reduction of principal balances were tested by tracing the amounts to cash receipt records. We corresponded directly with selected obligors under mortgage loans to obtain additional evidence as to the accuracy and validity of balances shown on the Association's records. There were no unaccountable differences reported to us. The detailed listing of individual balances was footed and the totals compared and found to be in agreement with the control accounts.

Investment and Home Office properties and equipment transactions were supported by reference to deeds, bills of sale and other supporting data. In testing the Association's policies relating to depreciation of property and equipment it was noted that estimated useful lives are not used in determination of allowances for depreciation.

Representative additions to and deductions from certificate loans were supported by reference to certificate loan agreements, cash remittances and other supporting and applicable data. To test the accuracy of the recorded loan balances, confirmations were mailed to selected certificate holders. There were no unaccountable differences reported. Tests were also made to determine that individual loan balances were not in excess of the loan value of the certificate.

Amounts of cash on deposit at December 31, 1965, were confirmed directly to us by the depository banks and these amounts were reconciled to the balances shown on the Association's records. For a period selected by us we supported recorded cash transactions by reference to receipt and disbursement journals, cancelled checks, claim files, pay rolls, invoices, bank statements and other supporting documents.

We reviewed the procedures employed and tested computations made by the Association in the determination of accrued interest, premiums in course of collection and premiums received in advance.

We tested computations of the amount of certificate benefits in process of payment, mandatory securities valuation reserve, accrued expenses and other liabilities, net adjustments in assets and liabilities due to foreign exchange rates, and amounts held in trust for beneficiaries.

Ernst + Ernst

Newark, N. J.
March 25, 1966

STATEMENTS OF NET INVESTMENT INCOME

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

	Year ended December 31, 1965	1964	1963
Investment income:			
Interest on bonds	$ 742,509.45	$ 708,362.04	$ 686,615.58
Interest on mortgage loans	456,330.83	419,285.57	355,308.59
Real estate income:			
Kerhonkson - see accompanying statement on page 12	272,231.19	249,673.37	255,407.47
Jersey City	24,000.00	24,000.00	24,015.82
	296,231.19	273,673.37	279,423.29
Interest on certificate loans	18,717.55	17,774.78	17,069.00
Dividends on stocks - savings and loan associations	1,275.67	1,275.00	1,280.35
Interest on bank deposits	487.19	467.13	413.09
Total income	1,515,551.88	1,420,837.89	1,340,109.90

	1965	1964	1963
Expenses:			
Real estate expense:			
Kerhonkson - see accompanying statement on page 12	243,599.32	251,108.50	254,635.15
Jersey City	18,243.89	15,409.90	18,242.44
	261,843.21	266,518.40	272,877.59
Salaries and wages	29,490.50	29,036.71	27,793.06
Collection and bank service charges	4,505.57	4,368.75	4,257.43
Travel	3,166.50	3,244.85	2,657.86
Postage, telephone and telegraph	1,430.90	1,809.80	1,639.34
Pay roll taxes	805.62	778.79	770.38
Depreciation on real estate	16,873.09	19,046.76	15,732.23
Total expenses	318,115.39	324,804.06	325,727.89
Net Investment Income	$1,197,436.49	$1,096,033.83	$1,014,382.01

STATEMENTS OF EXPENSES FOR FRATERNAL AND GENERAL INSURANCE OPERATIONS

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

	Year ended December 31,		
	1965	1964	1963
Salaries and wages	$122,655.90	$119,868.33	$112,228.83
Payments to Svoboda for subscriptions	119,200.00	131,200.00	118,700.00
Printing and stationery	31,756.15	44,413.51	29,579.54
Travel	16,624.76	17,035.48	17,866.35
Rent	12,000.00	12,000.00	12,000.00
Donations	14,705.00	10,392.74	10,757.14
Field expense allowances	14,480.49	11,823.62	9,737.62
Expense of Supreme Lodge Meetings	8,495.20	7,711.52	8,508.10
Postage, telephone and telegraph	8,018.59	8,648.59	8,071.35
State insurance department fees	430.00	520.80	7,707.31
Rental of equipment	7,035.37	7,709.95	6,762.71
Actuarial, auditing and statistical service fees	12,995.43	17,199.76	5,750.00
Cost or depreciation of furniture and fixtures	3,873.38	5,525.14	4,401.24
Pay roll taxes	4,564.35	4,413.25	4,365.51
Medical examination fees	4,018.20	3,195.42	3,066.56
Provincial insurance department fees	4,897.00	4,121.22	2,875.92
Advertising	3,154.78	5,177.91	2,521.34
Sundry general expense	2,195.07	2,101.40	2,214.13
Expense of Canadian office	4,061.51	3,657.56	1,800.00
Insurance	180.82	222.00	1,602.69
Field conferences	4,744.35	-	1,460.76
Insured benefit plans for employees	2,616.24	2,216.34	1,126.07
Books and periodicals	336.91	362.88	887.71
Bureau and association dues	812.73	755.00	714.99
Athletics	1,275.76	837.41	686.38
Lodge supplies	1,453.39	2,178.14	654.24
Collection and bank service charges	703.54	839.25	635.98
Investigation and settlement of certificate claims	-	-	181.05
Legal	-	-	143.00
Miscellaneous losses	729.49	-	-
Total	$408,014.41	$424,127.22	$377,006.52

STATEMENTS OF OPERATIONS - SVOBODA

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

	Year ended December 31,		
	1965	1964	1963
Income:			
Subscriptions	$155,055.32	$168,270.07	$148,974.79
Advertising	59,942.91	63,235.95	60,014.95
Printing	39,075.14	41,024.65	42,772.81
Veselka	9,442.44	9,017.51	9,048.42
Press fund	7,476.18	5,106.35	4,485.32
Books	5,497.36	4,858.67	4,361.76
Almanac	17,054.89	11,038.18	3,082.24
Miscellaneous	1,723.89	1,780.07	1,763.78
	295,268.13	304,331.45	274,504.07
Expenses:			
Pay roll:			
Printing	90,488.42	96,555.70	90,109.78
Editorial	38,979.55	36,195.00	36,044.00
Office	23,254.18	22,039.52	19,347.16
Correspondents	12,582.00	14,000.00	12,558.00
Purchases:			
Printing material	57,284.47	61,340.47	53,293.53
Books	922.81	1,097.99	2,663.67
Miscellaneous	1,461.12	1,242.57	909.10
Rent	12,000.00	12,000.00	12,000.00
Postage	14,616.43	14,983.25	12,847.85
Insurance	3,021.57	3,497.29	2,043.86
Light, heat and power	2,246.13	2,485.89	2,096.62
Printing	1,396.34	2,077.01	1,997.80
Parts and repairs	2,558.33	2,973.72	2,883.59
Telephone and telegraph	1,727.94	1,387.00	1,493.08
Veselka	3,640.00	3,539.00	3,680.00
Taxes	6,268.48	6,542.43	6,435.41
Pension expense - current year	4,460.00	453.00	672.00
Provision for future pensions	-	-	6,275.00
Sales discounts	2,783.24	2,891.31	2,556.62
Bad debts	325.91	1,978.99	416.50
Office expense	632.54	634.96	695.74
Miscellaneous	13,112.99	13,731.81	12,021.94
Total expenses	293,762.45	301,646.91	283,041.25
Net Gain (Loss) on Svoboda operations - Note	$ 1,505.68	$ 2,684.54	($ 8,537.18)

Note - The income for the years ended December 31, 1964 and 1965 includes $3,380.51 and $3,203.25 from the sale of encyclopedias. The expense of publication has been charged to fraternal and general insurance operations.

STATEMENTS OF OPERATIONS - KERHONKSON - Note

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

	Year ended December 31,		
	1965	1964	1963
Income:			
Rooms	$158,702.82	$141,809.47	$149,960.44
Food	14,570.96	17,792.19	19,047.20
Main bar and service bar	46,084.27	41,966.67	38,329.28
Gift shop	15,418.44	14,979.76	15,528.85
Snack bar	11,597.39	11,906.34	12,468.87
Cultural courses	6,500.00	6,306.44	6,864.82
Campers' fees	8,507.00	6,757.80	6,290.00
Gate fees	4,493.00	3,136.00	2,370.40
Soft drink income	1,081.81	1,063.28	1,130.07
Telephone, movie and vending machine income	1,396.54	1,521.55	1,576.32
Miscellaneous	3,878.96	2,433.87	1,841.22
	272,231.19	249,673.37	255,407.47
Expenses:			
Wages	68,069.93	67,041.26	59,767.58
Food	49,105.24	48,178.69	49,629.87
Bar and beverages	19,996.75	16,712.69	20,852.07
Furniture and equipment	6,042.81	10,620.68	14,708.37
Maintenance and repairs	13,155.00	14,079.26	15,782.43
Light, heat and power	13,444.56	14,970.08	12,757.36
Gift shop	11,355.06	12,354.03	12,607.01
Kitchen and dining room supplies	5,734.48	3,688.41	4,348.96
Housekeeping	6,486.45	7,848.12	9,622.24
Snack bar	7,142.24	8,124.38	7,590.28
Transportation	3,796.89	5,612.84	6,917.74
Real estate taxes	9,919.10	9,465.40	9,084.02
Insurance	7,076.85	9,803.10	10,141.70
Pay roll taxes	6,345.21	5,857.39	6,401.26
Services and entertainment	6,767.82	6,732.05	6,368.69
Telephone	1,860.63	1,943.50	1,842.99
Postage and office expenses	958.29	1,665.62	1,346.04
Refund of rent, etc.	1,319.66	2,137.32	2,627.77
Advertising	1,444.34	988.08	966.55
Legal	665.00	629.00	520.00
Miscellaneous	2,913.01	2,656.60	752.22
	243,599.32	251,108.50	254,635.15
Net Gain (Loss) on Kerhonkson operations - Note	$ 28,631.87	($ 1,435.13)	$ 772.32

Note - Exclusive of provisions for depreciation aggregating $12,873.09, $12,746.76 and $12,300.98 charged to net investment income.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ ТА ЇЇ ЧЛЕНІВ

Першого до слова попросив Предсідник Конвенції голову Контрольної Комісії д-ра Володимира Галана.

Голова Контрольної Комісії д-р Володимир Галан прочитав додаток до надрукованого в книзі звіття в імені членів Контрольної Комісії такого змісту:

Хвальна Президіє, Шановні Делегатки і Делегати, Дорогі Гості!

Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу подала у своєму надрукованому звіті всі числа, що зв'язані з господаркою Українського Народного Союзу, стверджуючи, що всі ці числа точні і перевірені. Та нам бажалось би подати ще додатково аналізу цих чисел, пояснити їх, згідно зі славним висказом, що самі числа не правлять світом, але вони вказують, як світом управляють.

Подані нами числа у наших звідомленнях мають відповісти на такі головні проблеми:

1). Яка була фінансова політика УНС за останні чотири роки?

2). Яка була організаційна політика УНС на основі поданих табель?

3). Яка була культурно-громадська праця УНС і чи вона спряла піднесенню значення УНС і виправдувала горду назву Батька-Союзу?

4). Чи Екзекутива і Головний Уряд діяв згідно з постановами нашого статуту та згідно з рішеннями нашого найвищого законодавчого тіла, яке представляє кожночасна Конвенція, а тепер представляєте Ви — зібрані тут на залі Делегатки і Делегати.

Нашу фінансову політику треба поділити на:

а). Інвестиційну, а це: бонди, моргеджі, позички.

б). Земельну: наші посілості в Джерзі Сіті і в Кергонксон.

в). Видавничу: „Свобода" англомовний тижневик, „Веселка", енциклопедія, інші.

г). Організаційну: фінансування акції приєднування членів, курси для секретарів, тощо, як також курси українознавства і табори для дітей.

г). Громадсько - політичну: підтримка діяльности УККА, ЗУАДК і інших установ і організацій, допомоги, степендії, тощо.

Постараємось коротко схарактеризувати ці ділянки праці:

а). Головна Контрольна Комісія ствердила загально, що за останні чотири роки не було ніяких зловживань в адміністрації й всі урядовці, службовики і працівники працювали щиро і віддано для Українського Народного Союзу, — за що їм належиться призвання.

Та тут же Головна Контрольна Комісія мусить ствердити, що фінансової політики, як такої в нашому Союзі не було. Тому, що не було плянової фінансової політики, наші приходи з інвестицій дуже низькі, а наші бонди виказують на 31 грудня 1965 деякі ринкові втрати. дй виказують на 31 грудня 1965 деякі ринкові втрати. Ця картина найкраще характеризує фінансову політику Українського Народного Союзу, яка мала б бути базою всієї праці нашої братської організації у всіх ділянках: організаційній, видавничій і громадській.

б). Земельна політика Українського Народного Союзу представляє не кращу картину. Дім УНС в Джерзі Сіті 81-83 Гранд Стріт не може в ніякій мірі репрезентувати імені нашої великої організації. Те, що докуплено до цього дому під адресою 79 Гранд Стріт, може хіба компромітувати нас.

Союзівка, в яку вкладено понад один мільйон доларів, не приносить ніяких прибутків. Навпаки, ми втрачаємо відсотки, які від цієї суми могли б мати. 50.000 долярів додав до коштів Союзівки УНС — утримання, курсів українознавства і трьох старших віком громадян!

в). Видавництво. „Свобода" виказує постійно недобір. Лише за 1964 є надвишка в сумі 2,684.54 дол., а за 1965 1.505.68 дол., але це тільки тому, бо у приходах „Свободи" вписано за 1964 суму 3.380.51., як прихід з розпродажу Енциклопедії, а в 1965 суму 3.203.25 дол., як прибуток з розпродажу Енциклопедії. Видатки на видання Енциклопедії покриває Батько-Союз, а прибутки чомусьто бере мама-„Свобода" на свій рахунок. Хто ухвалював видання другого тому Енциклопедії — невідомо. Що більше, на засіданні Головного Уряду 20-го травня 1965 член Екзекутивного Уряду секретар УНС д-р Ярослав Падох заявив, що він до того часу нічогісінько не знав про підписання договору про видання другого тому Енциклопедії.

Не відомо також, хто дав авторизацію на видання люксусової книги „Масмо Кардинала" та й інших видань.

Головна Контрольна Комісія зауважила, що між членами Головного Екзекутивного Уряду не було потрібного порозуміння. Деякі поїздки не мали потрібної авторизації, Контрольна Комісія не знайшла ніяких записів, ні звідомлень з деяких поїздок. А є вимога Головного Уряду, що всі поїздки мусять бути авторизовані і мусять мати звідомлення для контролі.

Кожний із Вас, Шановні Пані і Панови, може поставити нам питання: —А що робила за ті чотири роки Контрольна Комісія?

З повним притиском мушу заявити, що Головна Контрольна Комісія звертала Екзекутиві на це неодноразово увагу. Про це говорили ми ще на попередній Конвенції в 1962 у Ню Йорку. На кожних нарадах Головного Уряду Контрольна Комісія звертала увагу Екзекутиві на ці справи. Та коли не було поправи, Головна Контрольна Комісія внесла на Річних Нарадах Головного Уряду 20-го травня 1965 в Кергонксоні пропозицію, що була одноголосно ухвалена, як постанова. Ось текст цієї ухвали:

Пропозиції Головної Контрольної Комісії УНС, ухвалені на Річних Нарадах Головного Уряду УНС в Кергонксоні, 20-го травня 1965:

1). Головне приміщення (офіс) УНС.

Головний Уряд УНС доручає Будівельній Комісії подати впродовж 5-ти місяців конкретний плян придбання нового офісового приміщення УНС та подати цей плян до відома усім головним урядовцям. В міжчасі Головний Уряд доручає предсідникові УНС поробити негайно усі потрібні поправки в теперішньому приміщенні, як це було порушено у звіті Головної Контрольної Комісії.

2). Головний Уряд доручає Екзекутиві приступити негайно до організації архіву, бібліотеки та музею УНС і повідомити про це усі відділи, щоби вони збирали та зберігали усі Союзові пам'ятки або пам'ятки, зв'язані з життям американських і канадійських українців.

3). Головний Уряд УНС схвалює усі предложені пляни Головної Контрольної Комісії відносно реформи діяльности УНС „Союзівки„ і „Свободи" та доручає Головній Контрольній Комісії спільно з Екзекутивою УНС цю реформу вводити в життя.

4). Для кращої співпраці Екзекутиви з працівниками УНС Головний Уряд доручає Екзекутиві мати постійний зв'язок і порозуміння з працівниками УНС через ними обраних представників та й в той спосіб загіонити співпрацю цілої Союзової родини.

5). Головний Уряд доручає Екзекутиві повідомити працівників УНС про їхні робітничі права й обов'язки та й сплачувати 50% за їх забезпечення Блю Крос і Блю Шилд. Ця постанова має увійти в життя впродовж найближчих чотирьох місяців.

6). Союзівка.

Головний Уряд вважає, що Союзівка, на яку дотепер інвестовно понад один мільйон долярів, має бути інституцією членів і працювати для членів УНС. Дальша розбудова може йти тільки з приходів Союзівки. Видатки на всі конечні потреби мусять бути схвалені Головним Урядом на річних зборах або у винняткових випадках, ізза наглої потреби, кореспонденційним шляхом.

7). Культурна Комісія.

Головний Уряд постановив доповнити Культурну Комісію, яка складається з предсідника Иосипа Лисогора, місто-предсідниці Анни Герман, секретаря д-ра Ярослава Падоха, головного контролера д-ра Володимира Галана і ред. Антона Драгана, ще такими особами: д-ра Лука Луців, ред. Іван Кедрин-Рудницький, ред. Богдан Кравців, ред. Зенон Снилик і проф. Мирон Куропась.

Всі вище названі особи мають оформити Культурну Комісію і визначити таких референтів:

а). видавництва (Енциклопедія)
б). архіву
в). виховання (табори і курси)
г). молоді

Молодь — це найважніша проблема УНС. Дещо вже зроблено. Українським Народним Союзом до розв'язки цієї проблеми, але багато більше залишається ще зробити. Іде широка дискусія, виявляється багато розбіжностей в поглядах на розвій нашої молоді, брак її заікавлення українськими справами. Щоби допомогти розв'язувати ці питання, Головна Контрольна Комісія ставить внесення:

1). Встановити при Культурній Комісії Виховну Доцільну Референтуру, що її очолить дир. Мирон Куропась.
2). Осідком цієї референтури назначити Шикаго.
3). Референт має право запросити до праці в Референтурі відповідних громадян.
4). Виховна Референтура має виготовити свій звіт для Культурної Комісії і для Конвенції УНС в 1966 році.

Культурна Комісія має право кооптувати до свого складу потрібних до праці дальших членів.

Позамісцевим членам Культурної Комісії повертається тільки точні кошти дороги на засідання.

Предкладаємо тепер на розгляд Хвальної Конвенції виявити, які з тих ухвал були виконані Екзекутивою. Деякі були під натиском Контрольної Комісії частинно виконані. Точки 1)., 2)., 3)., 6)., і 7). не були зовсім виконані, а в тому точка 7). перекручена.

Були спеціяльні постанови відносно організації Українського Народного Союзу в Канаді, але й ці постанови не були як-слід виконані. Наші два контролери дир. Петро Пуцило і п. Іван Іванчук відвідали Канадійську Канцелярію, перевірили працю і подали свої звідомлення Екзекутиві.

Український Народний Союз — це братська організація. Вона управляється демократично всіма членами через збори представників, легально вибраних членами, як ось ця наша Конвенція. Вибраний уряд відповідальний перед членством, він має вести працю, доручену йому членством на Конвенції. Тому тривожать нас усі різні самочинні виступи предсідника, як і також редактора „Свободи", їх тайні конференції, без доручення Головного Уряду, без звідомлення. Ми пам'ятаємо добре час другої світової війни, що дала нам добрий досвід, як не можна робити самочинних виступів. УНС — це світська організація, вона толерантна до всіх віровизнань і не сміє мішатись у якінебудь релігійні непорозуміння. Якщо наш Союз має затримати своє почесне ім'я Батька-Союзу, він мусить залишитись вірним тим ідеям, які сприяли його ростові. Не можна закладати відділи імені славної пам'яті д-ра Луки Мишуги в рівночасно толерувати в розмовах деяких достойників, які це ім'я знеславлюють. Це негідне для членів управи нашого Союзу. Реасумуючи вище сказане, Контрольна Комісія вважає, що всі недотримення в організаційній, фінансовій і громадській діяльності — це наслідки, нескоординованої праці Екзекутиви.

Ставлячи внесення на уділення абсолюторії, Головна Контрольна Комісія вважає одночасно потрібним заявити, що продовження такої нескоординованої праці може довести в майбутньому до повного застою нашої заслуженої організації. Мусимо доложити всіх старань, на цій Конвенції, щоб провід Українського Народного Союзу був найкращий, щоб він кермувався волею всього членства, щоби ми могли злучити всі наші братські сили в одній сильній організації і спільно стануги до праці для добра нашого членства, для добра нашої прибраної батьківщини Америки і на честь, славу і для повного визволення українського народу. Зріст нашої організації вимагає нових методів праці і Контрольна Комісія подасть свої зауваги на відповідному місці.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНС

д-р Володимир Галан — голова,
дир. Петро Пуцило — секретар
Іван Іванчук і
Іван Кокольський — члени

Вкінці цього усного звіту голова Контрольної Комісії д-р Володимир Галан запропонував в імені Головної Контрольної Комісії, щоб Конвенція вислала щирий привіт головному контролерові інженерові Володимирові Коссареві, який не міг прибути на Конвенцію. Він тут пригадав, що інженер Володимир Коссар — це колишній, визначний військовик, сотник Української Галицької Армії та визначний громадський і союзовий діяч в Канаді.

Пропозицію цю прийняли делегати одноголосно, потверджуючи свою апробату оплесками.

Після цього приступлено до особистих звітів поодиноких членів Головної Контрольної Комісії. Першого попросив до звіту предсідник Конвенції Іван Флис д-ра Володимира Галана, головного контролера УНС.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА УНС Д-РА ВОЛОДИМИРА ГАЛАНА

Хвальна Конвенціє: У моєму звіті подам коротко про мою працю на терені моєї округи у Філядельфії, в Культурній Комісії і в інших громадських організаціях, які співдіють із УНСоюзом.

1. Праця у філядельфійській окрузі УНС

Філядельфійська округа УНС належить до найстарших округ в нашій організації, яка увесь час брала активну участь в громадській і Союзовій праці.

В листопаді 1962 р. головою округи обрано на моє місце Степана Гавриша, а мене обрано почесним головою цієї округи, яка об'єднує 37 відділів з поверх 7.300 членами.

Ювілейні святкування:

З важливих подій під проводом енергійного голови п. Гавриша треба згадати величавий бенкет в березні 1963 р. з нагоди 70-ліття „Свободи", а в жовтні 1964 р. бенкет в честь 70-ліття УНС. На ці бенкети наспіли привіти губернатора стейту, мейора міста та обох сенаторів.

Нові члени:

В 1964 р. округа здобула 693 члени, себто 93 більше, як нам призначено. В 1965 р. округа здобула найбільше число членів та вибилась на перше місце в праці УНС.

На протязі 4-ох років округа здобула 2.088 членів та 20 почесних грамот. Від 1-го травня 1964 р. голова округи п. Гавриш став обласним організатором УНС.

Нові відділи:

Округа збільшилась трьома відділами, а саме 17 жовтня 1964 р. — новий відділ в Редінгу, Па., відділ 48-ий ім. Тараса Шевченка, який завдяки праці секретаря п. Степана Іванчука гарно розвивається. 28 лютого 1965 р. постав новий відділ ім. Кардинала Иосифа Сліпого в Кемден, Н. Дж. ч. 231, до чого причинився зокрема голова мгр Іван Бондаревич, секретар Іван Строчан та голова Контрольної Комісії інж. М. Ромах. 31 серпня 1965 р. заложено пластовий відділ ім. Сірого Лева ч. 216, який розвивається дуже успішно під головуванням пл. сеньйора д-ра Юрія Цегельського та секретарством мгра Юрія Масюка.

Радіо-передачі:

З рамени округи відбулось 50 радіо-передач, якими зокрема займалась головна радна пок. Олена Штогрин, Степан Гавриш та д-р Володимир Галан.

Час від часу округа давала значну матеріяльну допомогу нашій молоді в спортовій праці та даючи спортові оголошення до ювілейних збірників.

До проводу округи належать зараз д-р В. Галан — почесний голова, Степан Гавриш — голова, Іван Скіра та Юрій Масюк — заступники голови, Петро Тарнавський та пані Катерина Галамар — секретарі, М. Сеник — касир; члени управи: гол. радний — Іван Одежинський, Роман Карбівник, О. Барилка, адв. М. Максим'юк, І. Хома, Ст. Филик.

Безумовно філядельфійська округа горда з успіхів праці нашої округи. Майже в усіх бенкетах та окружних зборах брали участь головні урядовці, а саме: предс. Й. Лисогір, д-р Я. Падох — секретар та ред. А. Драган.

2. Праця в Культурній Комісії

На зборах Культурної Комісії, які відбулися на оселі Кергонксон, Н. Й., 21 серпня 1965 р., я від імені Контрольної Комісії подав слідуючу доповідь:

Головна Контрольна Комісія УНС, яка має за завдання слідкувати за працею і діловодством УНС, предложила послідній Конвенції УНС резолюцію в справі реорганізації Культурної Комісії. Майже на кожних річних зборах цю резолюцію повторювано, а коли вона не була виконана, то на послідних зборах Головного Уряду в травні 1965 р. переведено резолюцію з вимогою негайної реорганізації Культурної Комісії, та при тім притягнення до неї усіх редакторів „Свободи" з правом кооптації дальших потрібних членів.

Може зайти питання, чому Контрольна Комісія так заінтересувалась Культурною Комісією.

Відповідь на це проста: Так склались обставини, що праця УНС нерозлучно зв'язана з історичним завданням цілої української американської іміграції, — а це помогти українському народові у відбудові вільної соборної Української Держави, як союзниці ЗДА на сході Европи. Чи ми хочемо чи ні, відповідальність за успіх чи неуспіх цієї громадської праці, спадала і буде спадати на членів УНС.

Коли приглянемось до нашої історії в ЗДА, то ввесь час, почавши від першої світової війни по сьогоднішній день члени УНС та його преса були нерозлучно зв'язані з громадською працею цілої нашої іміграції, і тому ця організація одержала назву Батько Союз.

Не забуваймо, що вже в 1908 р. на 9-ій Конвенції УНС в Скрентоні створено Народний Фонд УНС, зобов'язуючи усіх членів платити місячно один цент до цього фонду. У вересні 1914 р. головою Української Народної Ради став союзовець Д. Капітула. Український Сойм з 30-го-31-го жовтня 1916 р. вибрав до проводу союзовця С. Ядловського. Український Народний Комітет з січня 1919 р. був під проводом союзовця о. І. Понятишина. Об'єднання Українських Організацій з 1922 р., Український Конгресовий Комітет з 1940 р., Злучений Український Американський Допомоговий Комітет з 1944 р. — це вклад членів УНС в громадське життя нашої американської іміграції.

Можна сміло сказати, що без цих організацій життя українсько-американської громади зійшло б на бездоріжжя, як це сталося в наших закарпатських братів, які замість помочі своєму народові в добутті волі і незалежности — відійшли від нього.

Коли приглянемося тепер з історичної перспективи, то мусимо ствердити, що хоч була в нас все добра воля, та не все було в нас потрібне знання, щоб задержати цю почесну назву Батька Союзу.

Зокрема, коли візьмемо під увагу послідну світову війну і нашу поведінку в ЗДА та Европі, то збирає нас жах, що може статися в часі III-ої світової війни, коли б вона заскочила нас в такому громадському положенні, в якому ми зараз знаходимось. По першій і по другій світових війнах українська справа опинилась в безвихідному становищі — без всякого проводу в Европі і тут в ЗДА. Вирятувала українську справу українські американці і канадійські ветерани, які з нараженням свого становища, під загрозою полевого суду, старались помогти українській справі. Але мало-помалу наше життя знову попадає в русло рутенського культурництва.

В часі другої світової війни дійшло до цього, що на ліквідаційному засіданні УКК в Пітсбургу 2 вересня 1943 року рішено зліквідувати УКК. —

а) видати платівки з українськими піснями; б) частину фондів передати на Американський Червоний Хрест; в) решту віддати людям, які складали ці пожертви.

Так звані „складові" організації зникли і сховались під стіл, а УНС мусів нести усю відповідальність за дуже часто невідповідальні вчинки цих „складових" організацій.

Зараз не можемо до цього допустити, і тому Контрольна Комісія УНС настоювала і настоює на переведенні повної реорганізації Культурної Комісії, яка після доповнення через кооптацію відповідних інтелектуальних сил стала б тілом, яке може колективно вирішувати усі справи, зв'язані з життям УНС та цілої нашої спільноти в ЗДА.

Коли життя УНС обіймає цілість українського життя в ЗДА, то мусимо здати собі справу, що уряд УНС в своєму теперішньому складі не може бути тілом відповідальним за цілість, бо вийшла б з цього велика нісенітниця. А як ми можемо доповнити цей уряд дорадчими комісіями, і саме таким дорадчим тілом вважаю Культурну Комісію УНС, яка по кооптації відповідних людей, мала б діяти в напрямі:

1) політичної співпраці УНС,
2) видавничої діяльности УНС,
3) видавничої праці УНС і з тим зв'язаних...
4) молодечих стипендій,
5) в різних других ділянках, яких життя буде вимагати.

Вважаю, що завданням сьогоднішніх нарад було б:

1) вибір нової управи К.К.,
2) адоптування нових членів,
3) назначення речинця нових повних зборів К.К. та приготування повної програми праці.

Збори 21 серпня 1965 р. були послідні збори Культурної Комісії і про її дальшу працю мені нічого невідомо. Мої зауваги відносно Української Енциклопедії були подані друком та виголошені на Зборах Головного Уряду в травні 1965 р.

3. Громадська праця в споріднених організаціях

Працю в ЗУАДК, якого я являюсь довголітнім головою, вважаю працею спорідненої організації з УНСоюзом, бо УНС причинився до організації ЗУАДК та виконання його історичних сьогодні завдань.

Нова іміграція як слід оцінила працю УНС, бо масово збільшила членство УНС, — а УНС і далі помагає фінансово і своєю пресою у виконанні завдань ЗУАДКомітету, а це допомога брат — братові.

Подібною являється моя праця в Об'єднанні бувших Вояків Українців в Америці, де я теж є головою, яке ширить військові традиції нашого народу та звертає увагу на історичне післанництво нашої американської іміграції в визвольній боротьбі за незалежність України.

Подібне завдання виконує УККА та Українська Щадниця, які все і всюди ширять добре українське ім'я серед американського громадянства.

На цьому місці хай мені буде вільно подякувати усім Членам Головного Уряду, округи і відділів у Філядельфії за їх співпрацю та побажати УНСоюзові ще більших успіхів на майбутнє.

Д-р Володимир Галан додав до свого особистого друкованого звіту наступне доповнення:

„Світла Президіє, Шановні Делегатки і Делегати:

До мого друкованого звіту дозволю собі додати лише слідуюче: Зі смертю п-ні Олени Штогрин, філядельфійська округа втратила не тільки активну союзянку, але і громадську діячку, зокрема на полі гуманітарним — в праці ЗУАДК. За послідні чотири роки ми мали дуже прикрі случаї фінансової натури в двох відділах нашої округи, однак якраз завдяки пок. Радній Олені Штогрин, інж. Іванові Скірі та голові округи Степанові Гавришові ці справи були полагоджені вдоволяюче і УНС не потерпів при тім ніяких фінансових чи моральних втрат.

Хочу теж підкреслити, що подаючи напрямні праці Культурної Комісії ні Контрольна Комісія ні я ніяк не мали на думці поширювати працю УНС на нові ділянки. Нашим бажанням було і є, щоби ту працю яку зараз веде УНС поодинокими особами і самочинно, скоординувати у відповідних комісіях, приєднуючи до праці фахових робітників та привернути повагу УНС на місцях.

Мушу з приємністю ствердити, що усі Контролери сповнили свої обов'язки дуже характерно та за усі чотири роки усі рішення Контрольної Комісії були однозгідні.

Проблеми, які видвигнула Головна Контрольна Комісія залишились проблемами і надальше, а це питання:

а) нового статуту,
б) офісового приміщення,
в) модернізації діловодства в УНС, Союзівці та видавництві „Свободи",
г) робітничих відносин,

а з другого боку:

1) поширення полекші для старших членів,
2) використання резервового фонду для союзової розбудови,
3) нові члени — зокрема молодь.

Дуже багато проблем, але ми всі тут зібрані є якраз для того, щоб ці проблеми розв'язати.

Головна розв'язка — головна наша проблема — це однозгідний провід Організації, бо коли тут буде розбіжність — не поможе ні статут ні навіть ухвали Конвенції. Треба в нас відновити братські основи, братський провід і поставити усім нашим членам, а зокрема нашій молоді, високий ідеал — з'єднання усіх наших сил, усіх братських Союзів в одну сильну українську організацію в Америці. Не словами, але ділом покажім нашій молоді, що ми хочемо з'єднання наших сил, бо тільки в з'єднанні зможемо дати великі користі нашому членству та з успіхом допомогти нашому народові стати вільним і самостійним господарем у своїй суверенній державі.

Не вільно нам бути гіпокритами і ховати голову, щоб не бачити наших недомагань.

Піднесім високо прапор УНС, біля якого об'єднуються усі конструктивні сили нашої іміграції в ЗДА та Канаді. На нас лежить історичне велике завдання — допомогти нашим членам — та помогти у відбудові самостійної держави на землі наших батьків — Україні. І ці завдання спільним зусиллям усього нашого членства ми зможемо виконати."

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ВОЛОДИМИРА КОССАРА

Головним обов'язком члена Контрольної Комісії такої великої і багатої установи, як тридцятьодиномільйонний Український Народний Союз, є переведення постійної контролі та складання звіту з її вислідів перед цим високим збором, Головним Урядом нашої установи, а в ряди-годи, точніше що чотири роки, перед Конвенцією УНСоюзу.

Цей обов'язок я виконував і виконую від довгих років, по моїй змозі, як найсовісніше. Я допомагав дальше розбудовувати те, що будували раніше: силу і повагу УНСоюзу на твердому канадійському ґрунті. Не всі і не все мої приятелі-канадійці признавали вагу і заслуги УНСоюзу в канадійському громадському житті, в його рості й зрілості. Бували такі, які навіть готові були квестіонувати історичну ролю, яку виконали УНС і його орган „Свобода" на всьому американському континенті, включно до Канади, та все ж наша громада по обох боках кордону знає, яка вага УНСоюзу після його сімдесятирічного труду для своєї спільноти. Я робив все, що було в моїй силі, щоб познайомити канадійську українську громаду з УНСоюзом і його історичною місією для нашої справи. Постійно зростаюча повага УНСоюзу в цілому українському світі, включно до Канади, каже мені бути вдоволеним вислідами моєї довголітньої праці.

Цей звіт є моїм прощанням з УНСоюзом. Нехай тому буде мені дозволено сказати Вам, дорогі Товариші праці, що в моїм серці є багато щирої приязни до Вас і багато любови до Вашої і нашої спільної праці. А понад цими чисто людськими почуваннями стоїть найвище громадське почуття: почуття вдячности долі, яка дозволила мені майже півсторіччя працювати для української громади, а зокрема для її найстаршої і найбільшої установи: Українського Народного Союзу та почуття вдоволення, що труд мій не пішов на приватне, тільки на громадське, не пішов на марне, тільки на розріст та поглиблення того, що було змістом мого життя. На схилку моєї громадської і союзової служби підношу оклик: Нехай живе і розвивається Український Нарід в межах і поза межами України! Нехай живе й могутніє його найстарша і найвірніша дитина: УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

До протоколу Конвенції включено лише письмовий звіт головного контролера інж. Володимира Коссара, який не міг прибути на Конвенцію і прислав листа — привіт на руки Президії Конвенції.

Після цього предсідник Конвенції попросив до звіту головного контролера Петра Пуцила.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ПЕТРА ПУЦИЛА

У своєму звіті, для відрізнення, не буду довго зупинятися над тим, що я зробив за останніх чотири роки. Завдання головного контролера є ясно визначені нашим статутом. Я старався їх точно виконувати і не рідко використовував і інші шляхи, коли ходило про скріплювання та пропагування доброго імени Союзу. Кожний головний урядовець шукає, чи повинен шукати собі праці, заняття і непотрібних клопотів на політичному чи релігійному полі, у тій вірі, що та активність помагає розбудовувати УНСоюз і створення його праобразу, на образ і подобу Братської Організації, що діє для добра своїх членів, дає їм добру обслугу, як також помагає країні наших батьків у її змаганні до визволення. Про ті справи я буду дальше звітувати коротко, бо виріс я в Америці і не привик до довгих звітів, промов і дрібничкових справ, які можна вирішувати усно або листовно з Екзекутивою. Про мою стислу союзову діяльність пригадаю те, що було вже проголошено у „Свободі". Я здобув 97 нових членів і був на кількакандідатських зборах Окружного Комітету і відділів та перевів контролю УНСоюзу 4 рази.

Відносно тих поодиноких справ, які я начеркнув на початку мого звіту як член ради директорів великої української корпорації УНСоюзу, хочу пропагувати деякі нові ідеї. Правда, ті ідеї не є нові, вони старі, як УНСоюз, але ми директори УНСоюзу не застосовуємо їх в практичному житті.

Що є найважнішою ціллю УНСоюзу? Політика, бизнес чи безділля? Відповідь наша є, що УНСоюз мусить бути на горі і в політиці і в бизнесі! Головною ціллю є бути на обох відтинках!

Як осягнути цей успіх? Нам головним урядовцям не можна закривати очей на основні проблеми УНСоюзу. Вони самі не розв'яжуться, їх мусимо розв'язувати ми, мусимо винести рішення, мусимо теж приготовитися до конвенції і дати їй свої рекомендації і то такі, щоби були добре обґрунтовані і могли стати законом. УНСоюз є братською організацією, а обов'язком такої організації на першому місці є служба для членів. Не члени мають служити нам а ми служити членам, це перша наша девіза. Про це і попередній президент Кенеді казав, не чекайте, що Америка зробить для Вас, але старайтеся перше зробити щось для Америки. Це відноситься до всіх американців членів одної нації. А в Союзі є всього 5½ американських українців, а щоби дістати решту треба щось для тої решти зробити. Що треба зробити? Ми мусимо свою поведінкою, працею, обслугою своїх членів, акцією в обороні України, акцією в церковних справах, збудувати такий „прообраз" УНСоюзу, щоби він вдоволив членів і заімпонував не-членам, які колись будуть в наших рядах. Як це осягнути? Мусимо здати собі справу з того, що „праобраз" Союзу буде не тільки Екзекутива і члени головного уряду але найважнішим чинником у тій будові є наші організатори, наші секретарі відділів.

У нас є недомагання на тому полі, через брак відповідної підготови до обов'язків секретарів. До нині маємо в Америці Союзові відділи, що 20 або 30 років не мали зборів відділу. До нині є відділи, що не мають предсідника а одиноким „босом" є секретар, що має всі функції уряду відділу і нічого не робить. Коли йде про службу для членів, то не зважаючи на ухвалу до нині не маємо вишколів для секретарів. Не маємо вишкільних курсів. А де нові секретарі мають набирати знання? Інші братські організації мають курси потрібного роду початкові, заавансовані і градуантів.

Для творення „праобразу" УНСоюзу треба знайти обласних окружних і місцевих організаторів. Скажемо, це стара історія! Так вона стара, але було колись і УНСоюз був проти платних організаторів, мовляв секретарів досить. Завдяки впертості деяких головних урядовців пост організатора дістав в УНСоюзі право громадянства. І впертість себе виправдала. Мусимо і ми бути вперті тепер, коли так важко є здобувати нових членів. Організаторів є важко дістати, хоч роботи багато і проспектів ще більше. Нема охочих на ту працю тому, що немає надії на добру працю. Є братські організації, що посвячують 1-орічну вкладку на розбудову кадрів. У нас однорічна вкладка вважається трагедією. Як покрити кошти адміністрації? Добрими інвестиціями і вмілою господаркою, а не плачем, що в адміністраційному фонді немає гроше. Запрягти до праці теж 8 мільйонову резерву, бо живучі члени УНСоюзу потребують більше, ніж мертві, яким вже нічого не треба! УНСоюз мусить стати організацією молоді і мусить пошукувати, а не відганяти молодих людей від праці для нього. УНСоюз мусить перетрясти картотеку відділових секретарів, пересіяти їх а в деяких випадках навіть припоротити сваволю тих, для яких ні статут, ні головний уряд, чи екзекутива не мають значення. Такими урядовцями відділу не створимо „праобразу", бо вони діють на шкоду УНСоюзу.

Вкінці кілька слів про наше рамя „Паблік Рілейшенс" Свободу! В минулому періоді „Свобода" попадала в конфлікт з громадянством. Зовсім непотрібно, вона ставала речником всіх тих, що їм не в думці будувати „праобраз" УНСоюзу. Тою поставою до релігійних і політичних справ, „Свобода" не сприяла в організуванні нових членів. Так як тепер справа стоїть по наших великих а ще більше малих осередках, публічна опінія не завжди годиться з поставою „Свободи". Нам жаль „Свободи" і її редакторів, що не вміли збагнути правильного шляху. Я не пропагую безхребетности! Газета і то найстарша і найбільша авторитетна мусить мати своє „я" і своє „вірую". Вона мусить читачів підготовити до свого вірування і вона творить публічну опінію. „Свобода" в першу чергу має служити інтересам УНСоюзу. Не було в інтересі УНСоюзу містити довжелезні ковбасисті статті наших професорів з НТШ і поза ними про большевиків і їх екстермінаційну політику на Україні. Це все правда і ми давно про це знаємо. „Свобода" тими статтями різних докторів і магістрів робила вражіння немов би хтось з рядів УНСоюзу збирався говорити з большевицькими окупантами і треба його остерегти. Тим вона поставила тих, що дійсно наступають на большевиків і ведуть війну до категорії меншевартости! „Свобода" повинна дбати більше про УНСоюз, його молодь, дбати про „Юкрейнієн Віклі", в якому нема що читати, нема голосу молоді. Разом теж звернути увагу редакторам „Веселки", щоби вони не вставлялися УНСоюзу! Читаємо нераз статті про розбудову дитячої літератури а її редактор завжди є не згадали про УНСоюз, який є видавцем „Веселки" і доплачує до неї грубі суми. В Америці, в житті українців настав ще один двоподіл. „Свобода" і УНСоюз повинні змагатися гоїти рани і дбати за єдність американської України, а не помагати в поширенні ворожнечі серед нас.

Хочу це забрати слово відносно статуту УНСоюзу. Він є перестарілий і його вже навіть нема що переробляти. Його навіть не може переробити Статутова Комісія, покликана минулою конвенцією. Вона змінила кілька слів, але статут не змодернізувала. Сподіюся, що теперішня

конвенція і нова статутова комісія створять новий модерний статут для модерних днів в майбутньому.

Відносно нашого резервового фонду треба на тій конвенції теж дати відповідні директиви. Маємо 8 мільйонів долярів резерви в посмертному фонді і треба знайти спосіб як ужити його для організаційних цілей, для апарату по більших громадах, для розвагових центрів, і т. д. За життя треба нам це зробити для молоді для молодих кадрів УНСоюзу. Треба плянів діяння і будемо мати успіх.

На конвенції є час і місце передискутувати всі справи холоднокровно і виробити плян для розбудови УНСоюзу. Асекурація це найкращий бизнес, і нам треба його використати. Коли ме це зробимо, коли будемо мати відвагу про ті всі мною порушені справи — хоч і болючі вони, говорити в атмосфері братської любови, в надії, що це наш обов'язок, то можемо закінчити конвенційні наради згідно з твердженням Тараса Шевченка: Ми не лукавили з Тобою, ми просто йшли . . . !

Перевірка Канадійської Канцелярії двома контролерами УНСоюзу Петром Пуцилом й Іваном Іванчуком, переведена в днях 3-го і 4-го березня 1966 року

В дні 3-го березня 1966 о год 10:30 перед полуднем ми приїхали до Торонто, щоб докладніше запізнатись із канадійською канцелярією УНСоюзу, способом її ведення, щоб перевірити все книговедення, кореспонденцію з тереном та касове діловодство. Впродовж цілого першого дня свого перебування ми займалися перевіркою кореспонденційних течок, в яких у хронологічному порядку за всі роки існування канадійської канцелярії поскладані вхідні й вихідні письма - листи, інструкції Екзекутиви, друки тощо. Уся кореспонденція ведена надзвичайно дбайливо, чисти й зразково.

Крім кореспонденційного зв'язку з цілим тереном, дир. Богдан Зорич веде окремі течки організаторів: обласного В. Дідюка й постійних Софії Куцої та д-ра Тима Залуцького. В цих течках записує він свої з ними зустрічі, зміст обговорених питань та дані доручення.

Фінансовий відтинок зводиться до грошей, які щомісяця присилає фінансовий департамент УНСоюзу на покриття всіх витрат Канадійської Канцелярії. Насьогодні справа виглядає так: головна канцелярія від 1-го липня 1965 присилає $366.66 кожного місяця, з яких директор канцелярії покриває: рент — $50.00 місячно, від $140.00 до $200.00 місячно канцелярійну силу, забезпечення від безробіття за цього робітника, відтак до цього доходить: телефон (пересічно $35.00 до $45.00 місячно), канцелярійні видатки на приладдя, направу машин до писання, оголошення з нагоди різних імпрез і т. д. Всі приходові та розходові позиції ведені чековою сестемою, є кожної хвилини легкі до перевірки, бо всі вони переходять через місцеву Кредитову Спілку, яка на своїх картотеках точно занотовує всі приходи та розходи. Крім цього директор канцелярії веде членську кредитову книжку, в якій теж є віддзеркалення кредитової картотеки. На всі витрати, зв'язані з веденням канцелярії є оригінальні посвідки, які зберігаються в окремій картотеці. Фінансовий відтинок ведений дуже гарно, всі посвідки, чеки і кредитові книжечки поскладані за роками в хронологічному порядку.

„Позитивом існування канадійської канцелярії є те, що вона вже стала символом координуючого чинника УНСоюзу у Канаді. До неї звертаються з різними справами багато визначних людей, до неї заходять представники установ, організацій, у ній шукають порад і помочі багато наших союзових секретарів та відділових урядовців. Вона узгіднює працю організаторів, вона теж є рівночасно канцелярією для „чіф еджент", який для канадської забезпеченевої влади мусить вдержувати союзовий архів (банкові депозити, копії позик на грамоти, місячні викази всіх відділів Канади, тощо) та провадить доволі велике книговодство, яке знову перевіряє державна контроля. Саме якраз тепер під час нашої перевірки двох ревізорів із Асекураційного Департаменту переводили із свого боку перевірку Канадійського УНСоюзу.

До свого надрукованого звіту додав головний контролер Петро Пуцило наступні усні завваги:

„Реасумуючи сказане в мойому звіті, який є поміщений в книзі, з повною відповідальністю надаю йому заголовок:

ЧОТИРИ РОКИ БЕЗ ЗМІН!

До такого заголовку спонукують мене слідуючі факти:

1. Асекураційний бизнес у цій країні росте скоро числами грамот та поповненням новими членами. В нашому Союзі без замітних змін! Малий відсоток зросту релятивно відстав від цього роду бизнесу.

2. Наш часопис „Свобода", нібито вільна трибуна, завів цензуру навіть для головних урядовців і непотрібно встрявав в політичну та релігійну боротьбу, замість поручити це завдання УККА а самому перебрати лише ролю координатора.

3. „Юкрейнєн Віклі" не є віддзеркалюванням молоді та її голосу — допускав радше голоси старших і тому не мав читачів та прихильників серед молоді. Екзекутива не виконала наложених постанов щодо „Юкрейнієн Віклі".

4. Не змодернізовано статуту УНСоюзу і не виконано ухвали відносно нього згідно з ухваленим проєктом делеґата Тараса Шмаґали, значить не вироблено тексту проєкту статуту три місяці перед Конвенцією.

5. Не виконано ухвал Конвенції щодо Рідної Школи.

6. Не виконано ухвал 25-ої Конвенції відносно соціяльної опіки над старшими віком членами УНСоюзу згідно з резолюцією п. Ю. Ревая.

7. Не виконано ухвали Конвенції щодо Стипендійного Фонду. Не було жадної освідомлюючої акції в тій справі і в 1962-1965 роках не переведено жадної збірки на цей фонд.

8. Не виконано рекомендацій та ухвал Конвенції відносно переведення статистики серед молоді і не докінчено справи створення Комісії для молоді, якої то справи не попирала навіть наша „Свобода".

І так можна було б іти дальше і дальше і прийти до заключення, що на Заході і Сході без особливих змін.

Зайшла тільки одна одинока зміна, якої не можна назвати заслугою Екзекутиви, а саме (і тут мушу повторити слова заступника головного предсідника): „Наш Український Народний Союз зріс у мільйони. А всім нам відомо, що найтяжче здобути перший мільйон, — решта росте згідно фінансового закону."

Отож, не слід би надто вихвалювати наші осяги, бо немає промовляючих причин до того.

Також і над нашими інвестиціями слід призадуматись та шукати джерел вищого процентуального доходу! Бо чейже 3.9 чи 4 проценти не виглядають поважно у сьогоднішній конюнктурі!""

— о —

Наступного до звітування покликав предсідник Конвенції Іван Флис головного контролера Івана Кокольського.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ІВАНА КОКОЛЬСЬКОГО

26-та Головна Конвенція УНСоюзу заставляє кожного урядовця представити світлій Конвенції свою урядову діяльність за минулі чотири роки.

Мені судилося бути знову вибраним делеґатом 25-ої Конвенції до Головного уряду УНСоюзу, контролером на чотиро - річну каденцію, за що я тут складаю щиру подяку за довір'я до мене.

Як свідомий союзовий урядовець, я вважав моїм обов'язком виконувати точно статутові приписи та всякі інші припоручення Головної Екзекутиви, і старатись, щоб моя праця виходила на добро і користь УНСоюзу, та його членів.

Відповідальна та обов'язкова функція контролера є провірити всі ділянки життя УНСоюзу; адміністрацію, „Свободу" і Союзівку. Ці ділянки покривають всю господарку та життя УНСоюзу.

Мій звіт виявлятиме діяльність та функції мого урядування як додатковий до урядового звіту Контролерів, та ділиться на три частини.

1) Провірення союзового організаційного життя;
2) Репрезентативна частина урядових функцій;
3) Ділянка окружного і громадського союзового життя.

Перевірка:

За розподіл праці між контролерів до провірення Союзового майна мені довелось провірити Головну Канцелярію, її приміщення, адміністраційні функції та ремонт, а також реальність в горах Кетскил, нашу Союзівку, її адміністрацію, готелевий бизнес, побудову нових будинків, кошти ремонтів та ціле діловодство і працю Союзівки.

Я на минулих трьох річних засіданнях Головного Уряд УНСоюзу звітував (мій звіт було поміщено у „Свободі") та точно і докладно доказував свої завваги цифрами та табелями, подавав підсумки актуальних здобутків та виплат, пересування фондів, порівнюючи дійсні кошти головної контролі, спільні наради відбувались з членами Головної Екзекутиви, як також із представниками фірми Сертифайд Паблик Акавнтетс, і один раз із контролерами Департаменту Банків і асекурації стейту Ню Джерзі. На тих нарадах обговорювалось дуже важливі організаційні справи, а саме конечність запровадження формулярів модерної системи в Головній Канцелярії, а також і на Союзівці, нове приміщення для Головної Канцелярії, морґеджові поліси, інвестиції, справу Союзівки, бюджет, резервовий фонд, непризнані активи, представництво, винагорода відділових секретарів, справи нових членів і персоналу.

Представництво:

На припоручення Головної Екзекутиви, як також особисто, я відбув ряд поїздок у справах УНСоюзу. Я відвідав такі місцевості: Трой, Н. И., Гартфорд, Конн., Бостон, Мас., Питтсбурґ, Па., Ню Йорк Сити, Міннеаполіс, Мінн., Вотервіллет, Н. И., Вашингтон, Д. С., Ню Бритен, Конн. На вище згаданих поїздках я промовляв в українській і англійській мовах, на союзових ювілейних святах 70-річчя, відділових святах, Конвенціях Православної Ліґи, позичкових нарадах на будову народних домів, вручав стипендії УНСоюзу студентам та вручав відзначення заслуженим союзовцям. Такі поїздки звичайно дають змогу мати ближчі зв'язки з відділовими урядовцями і членами на місцях і ширити живим словом ближче зрозуміння про діяльність і організаційне життя УНСоюзу.

Окружна, громадська діяльність:

У моїй діяльності в окружному, громадському житті, як голови комітету округи стейту Ровд Айленд і частини Массачусетс, я робив старання, щоб відділи округи були більш діяльними та приєднували нових членів. Я особисто брав участь в кампанії за новими членами і виповнив наложену квоту, та заразом вступив до клюбу предсідників на заклик гол. предсідника УНСоюзу.

Збори округи відбувались в різних місцевостях, а саме в Вунсакет, Р. А., Провіденс, Р. А., Сентрал Фолс, Р. А. Манвіл, Р. А., і Тавнтон, Масс., щоби викликати ширшу участь членства УНСоюзу. Я далі очолюю відділ 206-ий, в якому я вже урядую 28 років, з того 20 років, як відділовий секретар.

Урядовець завжди напружує свої сили у різних ділянках в громадських комітетах, щоб все виходило на користь народу, збирання фондів на пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні, організування поїздки на посвячення пам'ятника та всякі інші громадські справи. Крім того я очолюю директорів Кредитівки шкільного департаменту, де я працюю і є директором Цивільної оборони в школах міста Вунсакет, Р. Ай.

На кінець дозволю собі висловити мою найщирішу подяку Головній Екзекутиві, Головним Радним, редакції „Свободи", за їх щире відношення до мене у всяких урядових та особистих справах.

Головно хочу поділитись найкращим почуттям з моїми співурядовцями Головної Контролі, що за час нашої чотиро-річної праці, вдалося досягнути найкращих успіхів та впровадити деякі найбільш потрібні зміни для добра нашого УНСоюзу. У спільному порозумінні вдалось нам висунути ряд важливих поліпшень на користь нашої загальної справи. Хочу також висловити подяку окружному комітетові моєї округи та відділовим урядовцям за їх терпеливість та щире відношення до мене, і за те, що на кожний заклик не відмовили мені свого часу.

Бажаю делеґатам 26-ої Конвенції успіху та мудро радити на добробут і ще кращий розвиток на славу нашого Батька-Союзу.

До свого друкованого звіту додав головний контролер Іван Кокольський наступні завваги:

„Щоб не повторювати написаного, я тільки підкреслю важні проблеми. Приміщення для головної канцелярії УНСоюзу було дискутоване ще на Конвенції в Гарисбурґу і тоді говорилося про закуп, чи будову нового приміщення. Тепер є можливість цей плян виконати і придбати відповідне приміщення для нашої централі і від тоді цілий вигляд УНСоюзу буде кращим.

Відносно Союзівки треба згадати, що першими плянами і вимогою було влаштувати на Союзівці приміщення для старших віком членів. Вийшло так, що старші члени не бажали собі там замешкати і тепер ми маємо там лише трьох старших членів, хоч місце для більше є на Союзівці."

— о —

Опісля Іван Кокольський коротко повторив історію закупу Союзівки з її початковими посілостями а для делеґатів, яким важко читати по-українськи, переповів він коротко свій надрукований звіт англійською мовою.

— о —

Предсідник Конвенції Іван Флис подякував звітодавцеві за звідомлення та доповнююче слово і після цього прочитав оголошення нарад делеґатів різних стейтів.

Тоді попросив уділити йому слово головний предсідник Йосип Лисогір, який прохав справити у протоколі його усних завваг похибку в числі відділу зі 155 на 153, бо це був 153-ій Відділ у Філядельфії, який був перший у членській кампанії. Організатором цих членів був п. Іван Одежинський і він, як заявив головний предсідник, кандидує тепер на стейтового конґресмена в Пенсильвенії а рівночасно в тому ж стейті і тій же місцевості — Філядельфії кандидує на конґресмена у Вашинґтоні Володимир Дармопрай, наш другий делеґат і член Статутової Комісії нашої Конвенції.

Тоді предсідник Конвенції Іван Флис попросив о. протопресвітера Федора Білецького, декана УПЦ шикаґівської округи, провести молитву на закінчення цієї сесії першого дня нарад Конвенції.

Отець протопресвітер Ф. Білецький відчитав молитву-привіт такого змісту:

„Христос Воскрес!

Світла Президіє, Всечесні Отці, Високодостойні Делеґати і Делеґатки та Працівники Українського Народного Союзу!

Моїм молитовним привітом і побажанням всім Вам, учасникам Конвенції та молитвою на закінчення першого дня праці 26-ої Конвенції славного Батька - Союзу буде молитва, яка не втратила своєї сили і значення й у наші модерно-лукаві, апокаліпсистичні часи, молитва, що її виголосив наш великий Святий Рівноапостольський Князь Володимир під час охрещення предків нашої Руси-України у ріці Почайці, що спадала в Дніпро-Славуту: „Боже Великий, що сотворив небо і землю, зглянся на людей оцих, дай їм, Господи, пізнати Тебе, істинного Бога. Зміцни в народі цім віру праву і чисту. Мені ж і нам поможи, Господи, на супротивного ворога, щоб, надіючись на Тебе, перемагали ми всі заміри і підступи диявольські, бо ми на Тебе надіємось і Тобою хвалимося", щоб нашому Українському Народові і нам поза Україною перебуваючим не посоромитися на віки. Амінь. Христос Воскрес із мертвих. Боже благослови нас усіх!"

На цьому предсідник Конвенції Іван Флис закрив другу сесію Конвенції о год. 6:30 вечером і заповів, що третя сесія почнеться наступного дня о год. 9-ій ранку.

ТРЕТЯ СЕСІЯ

Третю сесію Конвенції відкрив предсідник Іван Флис у вівторок, 17-го травня, о год. 9.15 рано, проголошуючи продовження звітувань членів Головної Контрольної Комісії. Він попросив до слова головного контролела Івана В. Іванчука.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ІВАНА В. ІВАНЧУКА

Щоб написати звіт за чотири роки мого перебування на становищі головного контролера, на це треба було б надто багато місця. Тому, що звіт Контрольної Комісії УНС цього разу загальний і поданий окремо, я обмежуся тільки до моїх завваг і торкнуся справ, що повинні знати і делеґати на Конвенції УНСоюзу і всі члени УНСоюзу.

Моя активність і зацікавлення справами УНСоюзу не були обмежені тільки до Шикаґівської Округи. Тому, що я живу на терені цієї округи, природно, що я мав більше нагоди брати активну участь у її союзовій діяльності, як наприклад, відзначування 70-річчя „Свободи" й УНС, в окружних зборах, скликуваних Окружним Комітетом Відділів УНС. Брав я також участь в організуванні нових членів, їздив оглядати доми, що їх заплянововано набути для Союзової діяльности, фарми, що надавалися б на „малу Союзівку" в нашій Окрузі, яка була б важливим засобом для поширення діяльности УНС, зокрема для збільшення кількости його членів. Поза тією моєю льокальною, так сказати б, активністю я їздив до Дітройту, щоб взяти участь в Союзових днях й інших Союзових імпрезах.

Не оминав я нагоди брати участь у з'їздах братсько-допомогових асоціяцій стейту Іллиной. На цих з'їздах я мав нагоду познайомитися з багатьма модерними методами, що ними послуговуються забезпеченеві організації американські чи й етнічних груп — таких, як українська. На мою думку, вже сьогодні нам треба уводити нові методи в діловодстві та в господарці УНСоюзу, щоб можна було витримати конкуренцію і дійти до того, щоб й УНСоюз став поважним конкурентом в забезпеченевій ділянці. Бо тільки така установа чи організація має успіх у всіх галузях своєї активности, яка бере до уваги й використовує нові методи праці та скоро пристосовується до вимог і потреб часу.

За останніх чотири роки я пильно слідкував за діяльністю „Свободи", та за господарським розвитком її, як видавництва. Я завжди був і є переконаний, що ті машини й улаштування, яке є у Видавництві, повинні приносити стільки заробітку, що з нього можна б оплачувати всіх робітників і до того набувати все нові модерні машини для друкарських робіт. Як бизнесмен, я вірю в засаду, що треба й витратити гроші, щоб заробити гроші. З такими думками й вимогами я виступав відкрито, не для особистої якоїсь користи, але для добра УНС, на річних засіданнях Головного Уряду УНС.

На мої завваги і думки в справі Видавництва „Свобода" я одержував від Екзекутиви виправдання, з якими я не завжди погоджувався.

У видавництві „Свободи" і досі немає однієї відповідальної особи, яка б завідувала веденням підприємства. Як можна представити собі підприємство, що має $1/3$ мільйона обороту на рік, але не має постійного управителя-керівника, який встановляв би бюджет, виробляв плян праці, одержував нові роботи, та наглядав за всім рухом у підприємстві, за солідним і своєчасним виконанням усіх робіт. Його обов'язком було б доказати, що і при таких умовах, як брак місця, старі машини та інше, можна щороку заробити на купно модерної машини. Бо так, як тепер справа йде, в ситуації, коли видавництвом керує частинно головний предсідник і частинно головний редактор, а решта лишається робітникам, то довго не можна буде втримати „Свободи", англомовного „Українського Тижневика", чи „Веселки" навіть у такім стані, як вони тепер виходять. Треба також конче унормувати справу бухгалтерії між УНС і „Свободою". Бо коли „Свобода" платить рент УНСоюзові, то УНСоюз повинен платити за всі роботи, що є виконані в друкарні „Свободи". Тільки тоді ми могли б мати вірний образ фінансового стану „Свободи".

Щодо „Веселки", яка все ще видається тільки українською мовою, і до якої видавництво „Свобода" докладає поважну суму гроша, то справу з нею також треба якось розв'язати, бо довго так не може бути. Над цією справою повинні найперше призадуматися батьки й управителі українознавчих шкіл. Висловлене мною прохання, щоб видати хоч двоє чисел „Веселки" американською мовою з українською тематикою, досі не було прийнято. Я думаю, що ми робимо кривду тим членам УНСоюзу, які роджені в Америці, а їх діти не мали нагоди навчитися читати по-українськи. Бо лише в такий спосіб зможемо втримати їх при українстві. Навіть роджені вже тут діти тих українців, які недавно приїхали до Америки, скорше чи... Якщо „Лис Микита" пише, що „Івасик у кишені не „Веселку", але „камікс" має", то це переконливий доказ, що діти скорше будуть читати щось написане американською мовою, бо це їм легше. Ми зможемо тоді затримати при українцях більше дітей тих батьків, що не дуже дбають про своїх дітей і про те, чи вони вчаться читати по-українськи. А в такій категорії, треба відкрито сказати, знаходиться 70% нашої молоді.

Якщо йде про „Віклі", тобто англомовний „Українсьдий тижневик", що є додатком до „Свободи", який друкується американською мовою, то він за 33 роки зробив свою роботу. Цей тижневик познайомив тисячі нашої молоді з історією, культурою та традиціями українського народу. Він зробив велетенську роботу для української справи, як інформаційне джерело для американського наукового і громадського світу. В багатьох американських наукових виданнях можна часто натрапити на цитати з „Юкрейнієн Віклі". Ту працю, що її „Віклі" зробив і ту славу для української справи, що її він здобув, треба завдячувати його першому і довголітньому редакторові, визначному провідникові американсько - української молоді сл. п. Степанові Шумейкові. Але тому, що тепер публікації УККА перейняли багато функцій, що їх у минулому виконував „Віклі", сьогодні треба деяких змін. Треба пристосувати цей тижневик до сьогоднішніх вимог і потреб нашої молоді і доконче почати його видавати, як журнал — з відділами для різного віку. В цьому журналі обов'язково, в скороченому вигляді повинні друкуватися звіти всіх наших департаментів УНСоюзу. І над цією проблемою ми повинні серйозно призадуматися, якщо бажаємо світлої будучности УНС.

Якщо де про книжкові публікації УНСоюзу, то в минулій каденції була видана незвичайно цінна книга — перший том англомовної Української Енциклопедії.

Тепер іде підготова для видання другого тому. На такі кошти, як видання цієї Енциклопедії Українознавства, міг позволити собі тільки УНСоюз і тільки він може більше таких корисних праць видати.

Все це можливо здійснити, але треба зробити основні зміни в Адміністрації „Свободи". Маю на думці: нове приміщення, нові модерні машини і управитель друкарні. Офіційно треба надати цю функцію гол. предсідникові, як це було минулими роками, щоб він відповідав за піднесення продукції.

Разом з цим, якщо в нас є слушні вимоги до друкарні „Свободи", ми мусимо добре обміркувати цілість справи і спитати самих себе, чи є в світі десь таке диво — в теперішніх економічних умовах — щоб можна було купити одно число газети за три центи в той час, як висилка одного листа коштує п'ять центів. Тому, кожен делеґат повинен серйозно призадуматися над справою підвищення передплати на „Свободу". Я вірю, що кожна Делеґатка і кожен Делеґат, які дорожать українським словом, візьмуть мої думки до уваги і зроблять те, що треба.

Із Союзових установ „Союзівка" віддзеркалює нашу могутність. Нею можна похвалитися перед людьми. З гордістю можемо твердити, що тільки УНСоюз міг собі на таку „Союзівку" дозволити. Це не тільки відпочинкова оселя — вона служить також і стимулом для приєднування нових членів. Це правда, що досі УНСоюз видав ок. один мільйон долярів на цю установу. Але ж, не зважаючи на це, на кожному річному засіданні Головного Уряду можна зустрітися з домаганнями асиґнувати ще більше грошей на розбудову „Союзівки". Я особисто переконаний, що замість вкладати більше грошей у розбудову „Союзівки", треба на якийсь час звернути увагу на закуп менших „союзівок" по більших українських громадах, включно з Канадою. Це дасть союзовій молоді і старшим членам можливість користати з цих місцевих „союзівок", бо теперішня одна Союзівка надто далеко і не кожен може собі фінансово дозволити на перебування в ній. Щодо закупна нових „союзівок", то головна Екзекутива в минулих чотирьох роках не зробила того, що треба було зробити. Не було також багато ентузіязму для цієї справи в тих околицях, що хотіли б мати свої „союзівки". З одного боку, було замало зголошень, з другого, сама Екзекутива не надто натискала, щоб шукати за відповідними об'єктами.

Якщо йде про призначені для молоді Курси Українознавства на Союзівці, то до них УНСоюз майже кожного року докладає. Не зважаючи на те, що такі курси відбуваються вже кілька років, нема ніяких ознак на те, щоб з них вийшов хоч один майбутній Союзовий провідник. Також треба ствердити, що майже кожного року зголошується на курси така сама кількість курсантів. Замість мати по 100 до 150 курсантів, ми пересічно щороку маємо всього по яких 50 - 60. До програми цих курсів обов'язково треба додати предмет провідництва для старших курсантів і більше викладів про УНСоюз, щоб серед молоді міцніше защіпити Союзову ідею. Наші курси повинні бути тією кузнею, з якої повинні виходити кандидати на майбутніх провідників та працівників на Союзовому полі.

Треба на цьому місці зупинитися також на справах УНСоюзу в Канаді. Тому, що розвиток українського громадського життя в Канаді мав інші початки від тих, як їх мала американська Україна, УНСоюз поширюється в Канаді повільніше. У ЗДА на розвиток УНСоюзу вплинула діяльність відділів УНСоюзу, які здебільшого були основниками і будівничими і наших церков і наших народних домів. Більшій популярності Союзової ідеї у ЗДА сприяло й те, що 99% американських українців оселилися по містах і працювали в індустрії, або по менших містах — в копальнях вугілля чи олива. У Канаді ж 95 процент українців стали рільниками і більш з господарського погляду незалежними. Тому теж ідея такої забезпеченево-допомогової організації, як нею є УНСоюз, не мала серед українських поселенців Канади надто багато успіху. Змінилася ситуація в Канаді тільки після першої світової війни з приїздом нової іміґрації та з переходом більших частин українського населення до більших міст Канади, що було викликане передусім розвитком індустрії. Тоді теж за ініціятивою В. Дідика, тодішнього гол. радного УНС, зорганізовано перший Відділ УНС у Віндзорі, Онт. і в співпраці з Українським Національним Об'єднанням почали поставати нові відділи. На кінець 1965 року Канада має 58 відділів УНС із 7 383 членами, забезпеченими на 7 424 343 доляри, та два і пів мільйона майна. Переведена мною спільно з гол. контролером П. Пуцилом перевірка діловодства канадійської Канцелярії УНС, як також зустрічі з провідними діячами УНС в Канаді переконали мене, що в Канаді є тепер великі можливості для зорганізування тисячів членів до УНСоюзу. Початки вже зроблені. Треба тільки вислухати вимоги канадійських делеґатів і налаштувати справу так, щоб у Канаді до наступної конвенції було 30 000 членів, зорганізованих у рядах УНС. Теперішня конвенція повинна дати Канаді одного представника в Екзекутиві.

(Закінчення буде)